

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI YMPÄRISTÖNSUOJELUSTA**PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Asetus korvaisi nykyisen ympäristönsuojeluasetuksen, johon uusi asetus kuitenkin suurelta osin perustuisi. Ilmaisuja ja sanamuotoja tarkistettaisiin vastaamaan uuden ympäristönsuojelulain ja muun uudistuneen lainsäädännön käsitteitä. Asetuksesta jätettäisiin pois lain tasolla jo säädettyjä asioita hallintomenettelyn kulusta. Asetuksella pantaisiin omalta osaltaan täytäntöön teollisuuspäästädirektiivin säännökset lupamenettelystä, lupapäätökseen liitettävistä tiedoista ja luvanvaraisten toimintojen valvontajärjestelmästä.

Asetuksen säännökset viranomaisten lupatoimivallasta säilyisivät pääosin ennallaan. Muutoksia lupatoimivaltaan ehdotettaisiin metsäteollisuuteen, kemianteollisuuteen, orgaanisia liuottimia käyttävään toimintaan sekä jätteiden käsittelyyn. Toimintojen valvontaviranomainen vaihtuisi samalla.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen jälkeen.

YLEISPERUSTELUT**1 Johdanto**

Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) on tarpeen uudistaa kokonaisuudessaan. Uusia säännöksiä on lisättävä asetuksen eri kohtiin ja useimpia asetuksen pykälistä on tarpeen muuttaa. Osa pykälistä voidaan myös poistaa tarpeettomina.

Voimassa olevan asetuksen sisältöä on muutettava uuden ympäristönsuojelulain (527/2014) säännösten huomioon ottamiseksi. Asetuksella on myös pantava täytäntöön osa Euroopan parlamentin ja neuvoston teollisuuden päästöistä annetun direktiivin (yhdenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen, 2010/75/EU, *teollisuuspäästädirektiivi*) edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista.

Asetus annettaisiin ympäristönsuojelulain useiden valtuussäännösten nojalla. Lupatoimivallasta säädettäisiin ympäristönsuojelulain 34 §:n nojalla. Lupahakemuksen sisällöstä säädettäisiin 39 §:n, kuuluttamisesta 44 §:n, lausunnoista 42 §:n ja lupapäätöksen sisällöstä 83 §:n nojalla. Direktiivilaitoksen luvan tarkistamismenettelyn määrajat asetettaisiin lain 81 §:n perusteella ja tarkastuskertomusten sisältövaatimukset 174 §:n perusteella. Valvonnan järjestämistä koskevat asetuksenantovaltuudet ovat lain 167 ja 168 §:ssä. Ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyitä koskevat valtuudet ovat puolestaan 117, 122 ja 136 §:ssä. Asetuksen 37 §:ssä säädetään vesihuoltolaitoksen viemäriin johdettavia päästöjä koskevista yleisistä vaatimuksista, sitä koskeva valtuussäännös on ympäristönsuojelulain 9 §. Suon luonnontilan muutoksen merkittävyttä koskeva asetuksenantovaltuus on ympäristönsuojelulain 13 §:ssä, jossa sääde-

tään, että merkittävästä luonnontilan muutoksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö

Ympäristönsuojeluasetus on jo kumottua ympäristönsuojelulakia (86/2000) täydentävä asetus, jossa säädetään tarkemmin ympäristöluvan myöntävien viranomaisten toimivaltaajaosta, ympäristölupahakemuksen sisällöstä ja käsittelystä sekä lupapäätöksen tarkemmasta sisällöstä. Lisäksi siinä ovat ympäristönsuojelulain ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyitä sekä valvontaa ja eräitä viranomaisia koskevat tarkemmat säännökset.

Ympäristönsuojelulain nojalla on annettu 34 voimassa olevaa valtioneuvoston asetusta, joista 24 liittyy Euroopan unionin (EU) lainsäädännön täytäntöönpanoon. Kaksi asetusta on, vain aiempien asetusten kumoamiseksi annettuina, vailla varsinaista sisältöä. Lisäksi voimassa on vielä yhdeksän ennen ympäristönsuojelulain säätämistä annettua valtioneuvoston päätöstä, joista viisi liittyy EU-säädösten täytäntöönpanoon.

Ympäristönsuojelulain nojalla annettuja muita asetuksia sovelletaan ympäristönsuojeluasetuksen kanssa rinnakkain, siten että yleiset säännökset lupa- ja ilmoitusmenettelyistä sekä valvonnasta ovat ympäristönsuojeluasetuksessa ja tiettyä toimialaa, päästöä tai ympäristöelementtiä koskevat alakohtaiset säännökset muissa asetuksissa.

Asetuksista viisi on niin sanottuja rekisteröintiasetuksia, joissa on säädetty tietyn toimialan tai jätteiden käsittelyn tarkemmista ympäristönsuojeluvaatimuksista. Rekisteröitäviä toimintoja voidaan harjoittaa ilman ympäristölupaa laissa ja asetuksissa tarkemmin säädettyjen edellytysten täytyessä, jolloin niistä on ilmoitettava viranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröimistä varten. Osa asetuksista koskee samanlaisin minimivaatimuksin luvanvaraista ja rekisteröitävää toimintaa ja yhdessä niistä (VOC-asetus) on oma osionsa luvanvaraiselle toiminnalle. Rekisteröintiasetuksia ovat:

- Valtioneuvoston asetus polttoaineteholtaan alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköiden ympäristönsuojeluvaatimuksista (750/2013)
- Valtioneuvoston asetus asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista (846/2012)
- Valtioneuvoston asetus nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista (444/2010)
- Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (591/2006)
- Valtioneuvoston asetus orgaanisten liuottimien käytöstä eräissä toiminnoissa ja laitoksissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta (VOC-asetus, 435/2001).

Asetuksista kuudessa on säädetty ympäristölupaa edellyttävien toimintojen tarkemmista vaatimuksista. Vaatimukset koskevat muun muassa päästöjä ja niiden rajoitta-

mista, seuranta, tarkkailua ja tietojen luovuttamista viranomaisille, viranomaisvalvontaa ja ympäristöluvan sisältöä. Tässä tarkoitettuja asetuksia ovat:

- Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista (331/2013)
- Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013)
- Valtioneuvoston asetus jätteen polttamisesta (151/2013)
- Valtioneuvoston asetus polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta (96/2013)
- Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010)
- Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä (888/2006).

Kaatopaikan, jätteenpolton ja kaivannaisjätteen jätealueen ympäristölupamääräyksistä on annettu tarkempia säännökset ympäristönsuojeluasetuksessa. Suurten polttolaitosten, louhinnan ja murskauksen sekä yhdyskuntajätevesien osalta ympäristönsuojeluasetuksessa ei ole vastaavia säännöksiä.

Ympäristönlaatuvaatimusten ja -tavoitteiden tarkempaa asettamista varten säädettyjä asetuksia ja päätöksiä ovat erityisesti seuraavat:

- Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (*Ilmanlaatuasetus*, 38/2011)
- Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)
- Valtioneuvoston asetus ilmassa olevasta arseenista, kadmiumista, elohopeasta, nikkelistä ja polysyklisistä aromaattisista hiilivedyistä (164/2007)
- Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006)
- Valtioneuvoston päätös suojelua ja parantamista edellyttävien sisävesien laadusta kalojen elinolojen turvaamiseksi (1172/1999)
- Valtioneuvoston päätös ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997)
- Valtioneuvoston päätös ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvoista (480/1996)
- Valtioneuvoston päätös juomaveden valmistamiseen tarkoitetun pintaveden laatuvaatimuksista ja tarkkailusta (366/1994)
- Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992).

Tuotteita ja yksittäisiä aineita koskevista sekä laitteiden tai vastaavien toimintaa, tyyppihyväksyntää, asentamista, huoltoa tai päästöjä koskevista vaatimuksista on säädetty erityisesti seuraavissa asetuksissa ja päätöksissä:

- Valtioneuvoston asetus bensiinihöyryjen talteenotosta jakeluasemilla (1085/2011)
- Valtioneuvoston asetus moottoribensiinin, dieselöljyn ja eräiden muiden nestemäisten polttoaineiden laatuvaatimuksista (1206/2010)
- Valtioneuvoston asetus otsonikerrosta heikentäviä aineita ja eräitä fluorattuja kasvihuonekaasuja sisältävien laitteiden huollosta (452/2009)
- Valtioneuvoston asetus raskaan ja kevyen polttoöljyn rikkipitoisuudesta (413/2014)

- Valtioneuvoston asetus orgaanisten liuottimien käytöstä eräissä maaleissa ja lakoissa sekä ajoneuvojen korjausmaalaustuotteissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta (837/2005)
- Valtioneuvoston asetus polttomoottoreiden pakokaasu- ja hiukkaspäästöjen rajoittamisesta (844/2004)
- Valtioneuvoston asetus ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä (621/2001)
- Valtioneuvoston päätös otsonikerrosta heikentävistä aineista (262/1998)
- Valtioneuvoston päätös hammashoidon amalgaamipitoisista jätevesistä ja jätteistä (112/1997)
- Valtioneuvoston päätös bensiinin varastoinnista ja jakelusta aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamisesta (468/1996)
- Valtioneuvoston päätös kivihiilen rikkipitoisuudesta (888/1987).

Lisäksi ympäristönsuojelulain soveltamisalaan kuuluvia asetuksia on annettu seuraavien ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien tai jätteen käsittelyä koskevien toimintojen sekä viranomaisten toiminnan ohjaamiseksi seuraavasti:

- Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (*Jätevesiasetus*, 209/2011)
- Valtioneuvoston asetus eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta (713/2009)
- Valtioneuvoston asetus paristoista ja akuista (520/2014)
- Valtioneuvoston asetus täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten sekä ympäristöön liittyvien lakisääteisten hoitovaatimusten valvonnasta (636/2007)
- Valtioneuvoston asetus sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (519/2014)
- Valtioneuvoston asetus Euroopan yhteisön edellyttämistä meluselvityksistä ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmista (801/2004)
- Valtioneuvoston asetus romuajoneuvoista (*Romuajoneuvoasetus*, 581/2004)
- Valtioneuvoston asetus moottorikäyttöisten ajoneuvojen joutokäynnin rajoittamisesta (1266/2002)
- Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (931/2000).

2.2 Teollisuuspäästädirektiivin vaatimukset

Vuoden 2011 alussa voimaan tulleeseen teollisuuspäästädirektiiviin yhdistettiin uudistettuina useita direktiivejä, joista keskeisin on teollisuuspäästädirektiivin I ja II luvuilla korvattu suuria ja keskisuuria teollisuuslaitoksia koskeva neuvoston direktiivi ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi (2008/1/EY, kodifioitu toisinto, *IPPC-direktiivi*). Lupamenettelyä koskevat säännökset ovat teollisuuspäästädirektiivissä suurimmaksi osaksi saman sisältöiset kuin IPPC-direktiivissä, joitakin yksityiskohtia ja sanamuotojen korjauksia lukuun ottamatta. Sen sijaan direktiivilaitosten valvontaa varten perustettava järjestelmä (23 artikla) on uusi, vastaavia säännöksiä ei sisällynyt IPPC-direktiiviin.

Teollisuuspäästödirektiivissä edellytetään lupa- ja valvontajärjestelmän soveltamista direktiivissä nimetyillä toimialoilla toimivilla, tietyn kokoluokan laitoksilla. Näitä laitoksia on Suomessa noin 900 kappaletta. Direktiivin vaatimukset toteutetaan pääasiassa uudella ympäristönsuojelulailla ja polttolaitosten, jätteenpolttolaitosten, titaanidioksidia tuottavien laitosten sekä haihtuvia orgaanisia liuottimia käyttävien laitosten osalta myös niitä koskevilla valtioneuvoston asetuksilla. Tarkemmat vaatimukset lupamenettelystä ja valvonnasta toimeenpannaan kansallisesti tällä asetuksella. Direktiivin sisältöä selostetaan tarkemmin hallituksen esityksessä ympäristönsuojelulain uudistamiseksi (HE 214/2013).

Teollisuuspäästödirektiivin säännökset, joista olisi tarpeen säätää lakia tarkemmin tässä asetuksessa, ovat:

- 6, 12, 14 ja 15 artikla lupahakemuksen ja luvan sisällöstä ja lupaehdoista
- 21 artikla lupaehtojen tarkistuksesta ja ajan tasalle saattamisesta
- 24 artikla ja liite IV tiedon saatavuudesta ja yleisön osallistumisesta lupamenettelyyn
- 23 artikla ympäristötarkastuksista.
- direktiivin liite II, pilaavien aineiden luettelo.

Muistion lopussa on vastaavuustaulukko niistä asetuksella täytäntöön pantavista teollisuuspäästödirektiivin kohdista, jotka ovat uusia IPPC-direktiiviin nähden.

Teollisuuspäästödirektiivissä edellytetään direktiivilaitosten lupaehtojen tarkistamista ja tarvittaessa ajan tasalle saattamista, kun laitoksen pääasiallisen toiminnan uudet parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmät julkaistaan. Aikaa lupien tarkistamiselle ja toiminnan muuttamiselle on neljä vuotta päätelmien julkaisuhetkestä. Ympäristönsuojelulaissa ei ole säädetty kattavasti tuon neljän vuoden määräajan noudattamisesta, vaan määräajoista ja viranomaisten velvollisuudesta huolehtia aikataulusta olisi säädettävä tarkemmin tällä asetuksella.

2.3 Nykytilan arviointi

Ympäristönsuojeluasetus on annettu ympäristönsuojelulain säännösten täydentämiseksi ja täsmentämiseksi. Kun ympäristönsuojelulaki on uudistettu, myös ympäristönsuojeluasetus on kokonaisuudessaan uudistettava.

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 luvussa säädetään toiminnoista, joilla on oltava ympäristölupa. Toimintojen luvanvaraisuudesta säädetään jatkossa ympäristönsuojelulaissa, joten vastaavia asetustasoisia säännöksiä ei enää tarvita.

Ympäristönsuojeluasetuksen 2 luvussa ovat lupaviranomaisten toimivaltajakoja tarkentavat säännökset. Säännökset toimivaltajaosta ovat tarpeen ympäristönsuojelulain 34 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien täytäntöön panemiseksi. Mainitun 1 kohdan mukaan valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen valtion ympäristölupaviranomaisessa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen. Lisäksi 2 kohdan mukaan valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee ympäristölupahakemuksen, kun muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laa-

jemmalle alueelle. Toimivallan täsmentäminen asetuksin on edelleen tarpeen. Toimivaltajako säilyisi pienehköin tarkistuksin ennallaan. Muutoksia lupatoimivaltaan ehdotettaisiin metsäteollisuuteen, kemianteollisuuteen, orgaanisia liuottimia käyttävään toimintaan sekä jätteiden käsittelyyn. Valvontaviranomainen vaihtuisi samalla, valvoja vaihtuisi myös aiemmin ympäristöluvan kyseisiin toimintoihin saaneiden osalta. Asetuksessa olevan laitosluettelon rakenne ja sanamuodot on uudistettava vastaamaan ympäristönsuojelulain luvanvaraisuutta koskevan luettelon uutta rakennetta ja sanamuotoja, jotta sääntely säilyisi kokonaisuutena selkeänä.

Ympäristönsuojeluasetuksen 3 luvussa säädetään ympäristölupahakemuksen tarkemmasta sisällöstä. Säännös on edelleen tarpeellinen ja nykyisessä muodossaan suurimmaksi osaksi myös ajantasainen. Lukua olisi tarpeen täydentää lähinnä direktiivilaitoksen luvan tarkistamisen osalta. Luvun 8 §:n säännös hakemuksen tekemisestä olisi poistettava, koska vastaava sääntely on siirretty ympäristönsuojelulakiin.

Ympäristönsuojeluasetuksen 4 luvussa säädetään lupahakemuksen käsittelystä ja lupapäätöksestä. Lukuun olisi tarpeen kirjata uutena asiana direktiivilaitosten lupia koskevat vaatimukset päätösten sisällöstä ja lupien tarkistamista koskevasta menettelystä. Luvun muita säännöksiä ei tässä vaiheessa ole tarpeen muuttaa kuin eräiden yksityiskohtien ja sanamuotojen osalta. Sähköisen lupajärjestelmän käyttöönotto ja kehittyminen voivat lähitulevaisuudessa heijastua myös tämän säännöksen sisältöön ja aiheuttaa tarpeen sen päivittämiselle.

Ympäristönsuojeluasetuksen 17 §:n säännökset lupa-asian käsittelystä voitaisiin korvata informatiivisin viittauksin hallintolakiin siltä osin kuin ne ovat päällekkäisiä. Asetuksen 17 §:n 1 momentin mukaan lupahakemus on käsiteltävä joutuisasti ja lupaviranomaisen on hakemusta käsitellessään huolehdittava tarvittavasta yhteydenpidosta niihin viranomaisiin, jotka samanaikaisesti käsittelevät toiminnan muita lupasioita ja suunnitelmia. Pykälän 2 momentin mukaan lupaviranomainen voi lupa-asian selvittämiseksi tarvittaessa järjestää neuvotteluja asianomaisen valvontaviranomaisen ja myös hakijan kanssa. Asian selvittämiseksi voidaan lisäksi järjestää säännöksen mukaan yleisön kuulemistilaisuus, jossa voidaan esittää muistutuksia ja mielipiteitä sekä katselmus siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Hallintolain (434/2003) 7 §:ssä todetaan, että asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Hallintolain 8 § koskee neuvontaa. Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Neuvonta on maksutonta. Jos asia ei kuulu viranomaisen toimivaltaan, sen on pyrittävä opastamaan asiakas toimivaltaiseen viranomaiseen. Hallintolain 10 §:ssä ovat säännökset viranomaisten yhteistyöstä. Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa ja asian vaatimassa laajuudessa avustettava toista viranomaista tämän pyynnöstä hallintotehtävän hoitamisessa sekä muutoinkin pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä. Viranomaisen velvollisuudesta käsitellä asia ilman aiheetonta viivytystä ja määritellä asioille odotettavissa oleva käsittelyaika säädetään hallintolain 23 ja 23 a §:ssä. Kaikessa hallintotoiminnassa on noudatettava myös perustuslain 21 §:n oikeusturvaperusoikeutta. Sen mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä

oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Ympäristönsuojeluasetuksen 5 luku koskee ilmoitusmenettelyitä. Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevan ilmoituksen sisältöä on tarpeen päivittää ottaen erityisesti huomioon valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista. Muita ilmoitusmenettelyitä koskevat säännökset ovat ajantasaisia ja ne voidaan siirtää sinänsä uuteen asetukseen. Hallintolain ja perustuslain vaatimukset hallintoasian asianmukaisesta käsittelystä koskevat myös ilmoitusasioita, joten kohdat ilmoitusasian käsittelystä (ympäristönsuojeluasetuksen 26 §) voidaan jättää asetuksesta pois vastaavin perustein kuin edellä on selostettu lupa-asian käsittelystä.

Ympäristönsuojeluasetuksen 6 luku koskee valvontaa ja seurantaa. Lukuun on tarpeen lisätä teollisuuspäästödirektiivin toimeenpanon kannalta välttämättömät lakia tarkentavat säännökset valvonnan suunnittelusta ja riskinarvioinnista. Hallintopakkomääräyksen sisällöstä ei ole tarpeen säätää hallintolakia seikkaperäisemmin, joten sitä koskeva ympäristönsuojeluasetuksen 31 § voidaan tarpeettomana jättää pois. Myös tarkastuksia koskeva 29 § ja toiminnanharjoittajan ilmoituksia koskeva 30 § voidaan jättää pois: tarkastusten tekemisestä säädetään jatkossa ympäristönsuojelulain 168 ja 169 §:ssä, viranomaisten valvontavastuusta lain 189 §:ssä ja toiminnanharjoittajan valvonnallisista ilmoituksista lain 170 §:ssä.

Ympäristönsuojeluasetuksen 7 luvussa säädetään viranomaisista ja niiden tehtävistä. Sääntelyä on tarpeen päivittää siten, että luettelo asiantuntijaviranomaisista ja -laitoksista saatetaan ajan tasalle. Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä on säädetty laissa, joten vastaava kohta voidaan jättää asetuksesta pois. Samoin kunnan tehtävistä ympäristön tilan seurannassa ja tarkastuslaitosten toiminnan tarkemmista vaatimuksista säädetään nyt laissa, eikä asetuksella säätäminen ole enää tarpeen.

Ympäristönsuojeluasetuksen 8 luvun erinäisistä säännöksistä asetukseen olisi tarpeen jättää vesihuoltolaitoksen viemäriin johdettavia päästöjä koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset. Säännös parhaan käyttökelpoisen tekniikan arvioinnin perusteista on nyt ympäristönsuojelulaissa, joten sitä koskeva kohta voitaisiin jättää asetuksesta pois.

Ympäristönsuojeluasetuksen voimaantulo- tai siirtymäsäännöksissä ei ole enää voimassa sellaisia määräaikoja tai muita siirtymäsäännöksiä, jotka olisi tarpeen pitää voimassa ympäristönsuojeluasetuksen kumoamisen jälkeen.

Ympäristönsuojeluasetuksen kahdesta liitteestä liite 1, joka koskee ympäristöluvanvaraisia päästöjä viemäriin tai vesistöön, olisi jätettävä tästä asetuksesta pois, sillä laissa ei olisi enää tätä koskevaa valtuussäännöstä. Sen sijaan liite 2 tärkeimmistä pilaantumista aiheuttavista aineista päästöjen raja-arvoja asetettaessa olisi edelleen tarpeellinen.

3 Keskeiset tavoitteet ja ehdotukset

Asetuksessa säädettäisiin teollisuuspäästödirektiivin toimeenpanon vuoksi tarpeelliset lakia tarkemmat säännökset lupahakemuksen sisällöstä, lupa-asian käsittelemises-

tä, lupapäätöksen sisällöstä ja lupaehdoista, lupien tarkistamisesta ja ajan tasalle saattamisesta, tarkkailusta ja seurannasta sekä ympäristötarkastuksista.

Asetuksessa olisi ympäristönsuojeluasetusta vähemmän mainintoja sellaisista hallintoasioiden käsittelyä tai päätösten sisältöä koskevista yleisistä vaatimuksista, joista säädetään riittävästi vuonna 2003 voimaan tulleella hallintolailla tai jotka sisältyvät perustuslain 21 §:n ilmentämään hyvän hallinnon vaatimukseen.

Ympäristönsuojelulain uudistuessa ympäristönsuojeluasetuskin uudistetaan kokonaisuudessaan. Asetuksen pykäläviittaukset korjataan, teksti päivitetään ympäristönsuojelulain sanamuotoja vastaavaksi ja lisäksi tekstiä muokataan muun ympäristölainsäädännön uudistumisen huomioon ottamiseksi.

4 Esityksen vaikutukset

Asetuksen säännökset vastaavat suurimmaksi osaksi olemassa olevaa sääntelyä, joten esitys ei juuri aiheuta uusia vaikutuksia toiminnanharjoittajille, viranomaisille, ympäristöön tai yhteiskuntaan. Säännökset ovat luonteeltaan ympäristönsuojelulakia tarkentavia menettelysäännöksiä tai viranomaisten toimintaa ohjaavia säännöksiä, joiden vaikutuksia ei useinkaan voida erottaa niistä ympäristönsuojelulain vaikutuksista, joiden toimeenpanoon säännökset liittyvät.

Ympäristönsuojelulain vaikutusten arvioinnissa on kuvattu teollisuuspäästädirektiivin ja valvonnan kehittämisen vaikutuksia muun muassa talouteen, yhteiskuntaan, ympäristöön ja viranomaisiin. Asetuksen tarkempi sääntely direktiivilaitosten lupien tarkistamisesta ja valvontasuunnitelman sisällöstä voi aiheuttaa itsenäisiä taloudellisia ja viranomaistoimintaan kohdistuvia vaikutuksia, joita on tarpeen kuvata tässä erikseen.

Lupien tarkistamismenettely on monivaiheinen prosessi, jossa toiminnanharjoittajalla, valvontaviranomaisella ja lupaviranomaisella on oma roolinsa kullakin. Toiminnanharjoittajille ja viranomaisille asetetaan asetuksen 22 ja 33 §:ssä aikarajoja, joita lupien tarkistamisessa olisi noudatettava. Määräajat asioiden käsittelylle ovat uusia, vastaavia säännöksiä ei sisältynyt kumottuun ympäristönsuojelulakiin tai –asetukseen. Määräajat koskevat vain direktiivilaitosten lupien tarkistamisasioita. Sääntelyn vaikutus viranomaistoimintaan riippuu pitkälti siitä, millaiset voimavarat uuden aikataulutetun tehtävän hoitamiseen ohjataan ja miten työ käytännössä organisoidaan. Yksi mahdollinen vaikutus, jos voimavarat eivät riitä kaikkien vireille tulleiden asioiden yhtäaikaiseen käsittelyyn, on eri lupa-asioiden eriyttäminen omiin jonoihinsa. Asetetut aikarajat voivat käytännössä johtaa tarkistamisasioiden priorisointiin, jonka seurauksena muiden asioiden käsittelyajat vastaavasti venyvät. Viranomaisessa eri jonojen vaikutus liittyisi työn organisointiin, mutta toiminnanharjoittajaan kohdistuva heijastusvaikutus olisi taloudellinen: Uuden toiminnan aloittamista tai olemassa olevan toiminnan laajentamista koskeva lupa-asia voisi hitaampaan jonoon päätyessään lykätä toiminnan suunniteltua aloittamisajankohtaa. Toinen mahdollinen haitallinen vaikutus, joka voisi seurata liian vähäisistä tai uusien perustein suunnatuista voimavaroista, on ylipäättään asioiden käsittelyn pitkittyminen uuden, entistä monivaiheisemmän menettelyn vuoksi.

Asioiden käsittelyaikojen venymisen mahdolliset seurannaisvaikutukset viranomais-
ten toimintaan tai toiminnanharjoittajien taloudelliseen asemaan ovat osin sattuman-
varaisia ja ennalta vaikeasti arvioitavissa. Käsittelyn venyminen voinee joissain ta-
pauksissa johtaa esimerkiksi siihen, että lupaharkinnassa otetaan huomioon uusia,
asian vireilletulon jälkeen julkaistuja päätelmiä. Uusien päätelmien mukaan tulo har-
kintaan voisi tarkoittaa hakemuksen täydentämistä ja uutta kuulemiskierrosta. Toi-
minnanharjoittajalle käsittelyn pitkittymistä suurempi muutos olisi mahdollisten uu-
sien päätelmien mukanaan tuomat ympäristövaatimukset ja niiden asettaminen lupa-
harkinnan lähtökohdaksi. Hakemusvaiheessa ennakoitujen investointitarpeiden lisäk-
si voisi syntyä uusia investointitarpeita.

Ehdotettujen toimivaltamuutosten seurauksena noin 175 nykyisin aluehallintovirasto-
jen lupatoimivaltaan kuuluvaa autopurkamoa siirtyisi kuntien lupatoimivaltaan ja ar-
violta 175 kuntien toimivaltaan kuuluvaa sahalaitosta ja viilutehdasta siirtyisi puoles-
taan valtion ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan. Lukumäärät perustuvat ympä-
ristönsuojelun tietojärjestelmän tietoihin. Jätteenkäsittelytoimintojen toimivaltaraja-
muutosten vaikutuksia kunnille siirtyviksi toiminnoiksi on vaikea arvioida. Ympäris-
tönsuojelun tietojärjestelmään vuodelle 2012 kirjattujen jätemäärien perusteella siir-
tyviä toimintoja olisi muutamia kymmeniä, mutta ympäristöluvista määrättyjen ka-
pasiiteettien mukaista tietoa ei ollut saatavilla.

Kunnilta valtion toimivaltaan siirtyviä, eräitä vaarallisia orgaanisia liuottimia käyttä-
viä laitoksia on arviolta muutamia kymmeniä samoin kuin pesuainetehtaitakin.

Lupatoimivallan muuttumisen seurauksena valvontaviranomainen vaihtuisi vastaa-
vasti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta kunnan ympäristönsuojeluviran-
omaiseksi tai päinvastoin. Tämä koskisi myös aiemmin luvan saaneita toimintoja, sil-
lä valvontatoimivalta on ympäristönsuojelulaisissa kytketty toimivaltaiseen lupaviran-
omaiseen (YSL 189 §).

Asetuksen 28 ja 29 pykälissä säädetään valvontasuunnitelmien ja -ohjelmien tar-
kemmästä sisällöstä. Sisältövaatimukset ovat melko yleisluonteiset, joten suunnitel-
mien ja ohjelmien laatimisen sinänsä ei arvioida aiheuttavan viranomaisille suurta
hallinnollista taakkaa, vaikkakin tiedon kerääminen ja kirjallisten asiakirjojen laati-
minen aina joitakin henkilötyöpäiviä viekin. Asiakirjojen tuottaminen ja laissa sää-
detty suunnitelmallisen valvonnan järjestäminen olisi kunnissa lakisääteisenä tehtä-
vänä uusi. Suunnitelman tekemisen työläyteen vaikuttaa kunnan lähtötilanne. Jos
kunnassa ei esimerkiksi ole valmista luvanvaraisten toimintojen luetteloa, jollainen
siis nyt on tehtävä osana valvontasuunnitelmaa, veisi suunnitelman tekeminen
enemmän aikaa kuin jos luettelo on jo olemassa. Jos ympäristöriskien arviointia ei
ole ennen tehty tai sen perusteet muuttuvat huomattavasti aiemmasta, on tällekin teh-
täville varattava oma aikansa. Ympäristönsuojelulain siirtymäsäännöksissä varattu
kolmen vuoden määräaika suunnitelmien ja ohjelmien tekemiselle tasoittaa tämän
uuden velvoitteen kunnille aiheuttamaa taakkaa. Siirtymäsäännösten tuomaa pitkäh-
köä aikajoustoa on arvioitu tarvittavan kuntien erilaisen lähtötilanteen vuoksi.

Asetuksen 36—38 §:ssä säädetään ympäristönsuojelulain 206 §:ää täydentävästi
mikroyritysten valvontamaksujen kohtuullistamisesta ja mikroyrityksen määrittele-
misestä. Maksun kohtuullistamisen perusteena ei ole yrityksen ympäristösuoritukset,
vaan yrityksen koko sekä tavoite vähentää pienten yritysten hallinnollista taakkaa.

Valvontamaksujen määrään vaikuttavat myös yrityksen koosta riippumattomat seikat. Jos yritys toimii moitteettomasti, määräaikaistarkastusten tiheyttä voidaan harventaa ja tämä vaikuttaa välillisesti yrityksen valvontamaksujen kokonaismäärään. Maksut lisäävät yritysten lisäksi viranomaisten hallinnollista taakkaa. Maksujen keräämisen synnyttämää räsitusta viranomaisille on kuvattu tarkemmin ympäristönsuojelulain vaikutusten arvioinnissa.

Tilastokeskuksen (yritys- ja toimipaikkarekisteri 2011, poislukien alkutuotanto) tietojen mukaan Suomen yrityskenntä jakautuu *henkilöstömäärän* mukaan seuraavasti:

Yritys (termi)	lukumäärä	% kaikista yrityksistä
mikroyritys alle 2 hlö	176 177	66,2
mikroyritys 2—9 hlö	71 608 (em + = 247 785)	26,9 (em + = 93,1)
pieni yritys 10—49 hlö	15 175	5,7
keskisuuri yritys 50—249 hlö	2 479	0,9
suuri yritys 250 hlö tai yli	623	0,2
Yhteensä	266 062	

Ympäristöluvan saaneita ja rekisteröityjä toimintoja arvioidaan Suomessa olevan hieman yli 20 000, näistä noin 8000 on eläinsuojia. Näiden taloudellisesta ja henkilöstömäärään perustuvasta kokojakaumasta ei ole saatavilla tilastotietoa. Voidaan arvioida, että luvanvaraisten yritysten joukossa on, toimialasta riippuen, keskimääräistä enemmän suuria ja keskikokoisia yrityksiä.

Vuosina 2007—2012 teollisuudessa oli

- alle 10 hengen yrityksiä (mikroyritys) 17 648 (83 %)
- 10—50 hengen yrityksiä (pieni yritys) 2664 (12,5 %) ja
- sitä suurempia (keskisuuri ja suuri yritys) 964 (2,4 %).

Paperin ja paperituotteiden valmistuksessa vastaavat luvut olivat

- mikroyritys 107 (60 %)
- pieni yritys 28 (16 %) ja
- keskisuuri ja suuri yritys 43 (24 %).

Maatilat eivät ole yllä kuvatussa taulukossa mukana. Niiden osalta on huomattava, että Suomen vajaasta 57 000 maatilasta, joista vajaalla puolella pidetään eläimiä, ympäristöluvan piirissä on noin 8000 eläinsuojjaa (tilaa). Maanviljelys sinänsä ei ole luvanvaraista, vaan tiloilla tapahtuva eläinsuojan pito. Olemassa olevista lypsylehmätiloista vähemmistö, noin kolmasosa (31,2 %), on luvanvaraisuuden piirissä. Broilereiden tuotannossa puolestaan enemmistö, noin 96 %, on ympäristöluvan nojalla toimivia suuria kasvattamoja. Sikatiloista noin 42 % on niin suuria, että eläinsuojan pito edellyttää ympäristölupaa. Tarkasteltaessa eläinmäärien ja luvanvaraisuuden suhdetta voidaan todeta, että suurinta osaa sioista, broilereista tai lehmistä pidetään kuitenkin eläinsuojassa, jolla on ympäristölupa.

Maatilojen jakautumisesta yrityskenntään mukaan ei ole valmista tilastotietoa. MTT on ympäristöministeriön pyynnöstä selvittänyt (28.4.2014) tilaotantaan (1000 tilaa) perustuvia tarkempia tietoja tilojen jakautumisesta eri kokoluokkiin. Selvityksen perus-

teella käytännössä kaikki tilat ovat mikroyrityksiä, joitakin suurimpia tiloja lukuun ottamatta (esimerkiksi MTT:n Jokioisten kartano).

Euroopan unionissa yritysten kokojakauma on hyvin saman kaltainen kuin Suomessa. Unionin pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevan vuosiraportin (2012/2013) mukaan jakaumat ovat EU:ssa (27) seuraavat:

Yritys (termi)	lukumäärä	% kaikista yrityksistä
mikroyritys 0—9 hlö	18 783 480	92,1
pieni yritys 10—49 hlö	1 349 730	6,6
keskisuuri yritys 50—249 hlö	222 628	1,1
suuri yritys 250 hlö tai yli	43 454	0,2
Yhteensä	20 399 291	

Yleisön mahdollisuudet vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon paranisivat hiukan, kun hakemuskuulutusten ja lupapäätösten perusteluiden sisällöstä säädettäisiin nykyistä seikkaperäisemmin. Sääntelyllä ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia yleisön osallistumisoikeuksiin.

5 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu ympäristöministeriössä. Luonnosta on työstetty ympäristönsuojelulain ja -asetuksen sekä eräiden muiden säädösten uudistamista valmistelevan hankkeen projekteissa. Samanaikaisesti valmisteltiin luonnosta ympäristöministeriön asetukseksi pienen yrityksen tarkemmasta määrittelystä. Asetusluonnokset olivat lausunnolla ja niistä saatiin yhteensä 50 lausuntoa. Lausunnoista laadittu yhteenveto on julkaistu hankkeen internetsivuilla (www.hare.vn.fi, hankenumero YM038:00/2011).

Lausuntojen perusteella pienten yritysten valvontamaksun kohtuullistamista koskevat säännökset ehdotettiin nostettavaksi osittain ympäristönsuojelulakiin ja osittain tähän asetukseen, valvontaa koskevan luvun loppuun. Ympäristöministeriön erilliselle asetukselle ei näiden muutosten vuoksi ole enää tarvetta. Pienen yrityksen sijaan laissa ja asetuksessa käytetään luonnoksesta poiketen termiä mikroyritys. Monessa lausunnossa tärkeinä pidetyt voimassa olevan asetuksen säännökset lupa-asian käsittelystä, joita ei ollut luonnoksessa, palautettiin asetukseen siten, että päällekkäisen sääntelyn välttämiseksi tekstissä hyödynnetään osittain informatiivisia viittauksia hallintolakiin. Luonnoksen lupamääräyksiä koskeneeseen säännökseen sisältynyt mahdollisuus antaa määräys toiminnan enimmäiskapasiteetista poistettiin. Lisäksi asetusalunokseen tehtiin lukuisia pienempiä tarkistuksia ja perustelumuiutiota täydennettiin lausuntojen perusteella. Eläinsuojien lupatoimivaltaa koskevat kohdat jätettiin voimassa olevan asetuksen mukaisiksi, sillä lausunnoissa nostettiin esiin tarve muuttaa myös laissa säädettyä luvanvaraisuuden rajaa, jos toimivaltarajoja muutetaan, jotta viranomaisten työmäärät olisivat tasapainossa.

Asetusluonnos on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 luku Lupaviranomaisen toimivalta

1 § Valtion ympäristölupaviranomaisessa käsiteltävät lupa-asiat

Pykälässä on lueteltu valtion ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvat ympäristöluvanvaraiset, ympäristönsuojelulain liitteessä 1 luetellut toiminnat. Pykälässä säädettäisiin ympäristönsuojelulain 34 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien mukaisesta valtion ympäristölupaviranomaisen toimivallasta. Kyseisiä lainkohtia ei sovellettaisi lupaviranomaisessa itsenäisesti, vaan niiden soveltamisala ilmenisi tämän säännöksen mukaisesta laitosluettelosta. Näistä toiminnoista aiheutuisi yleensä merkittäviä ympäristövaikutuksia. Toimintojen jaottelu vastaisi ympäristönsuojelulain liitteen 1 mukaista uutta jakoa direktiivilaitoksiin ja muihin laitoksiin. Valtion lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluisivat kaikki mainitun liitteen taulukon 1 mukaiset, eli myös teollisuuspäästödirektiivin (2010/75/EU) liitteen I mukaiset, toiminnat (direktiivilaitokset) tässä lueteltujen taulukon 2 mukaisten toimintojen (muut laitokset) lisäksi.

Voimassa olevaan asetukseen verrattuna valtion ja kunnan ympäristölupaviranomaisen toimivaltajakoa muutettaisiin siten, että mahdollisuuksien mukaan samaan toimialaan liittyvät toiminnat käsiteltäisiin samassa viranomaisessa. Näin ollen erilliset sahalaitokset, viilutehtaat, pesuaineita valmistavat tehtaat sekä eräitä vaarallisia orgaanisia liuottimia pintojen puhdistamisessa käyttävät toiminnat käsiteltäisiin jatkossa valtion lupaviranomaisessa. Usein sahatoiminta ja viilunvalmistus tapahtuvat osana muuta mekaanisen metsäteollisuuden laitosta, jonka lupa-asiat on jo aikaisemminkin käsitelty valtion viranomaisessa. Pesuaineita valmistavat tehtaat ovat toiminnaltaan hyvin samankaltaisia kuin muut kemianteollisuuden laitokset. Kaikkien kemianteollisuuden laitosten lupa-asioiden keskittäminen valtion viranomaisiin tehostaisi viranomaisten toimintaa. Eräitä vaarallisia orgaanisia liuottimia pintojen puhdistamisessa käyttävien toimintojen lupa-asiat vaativat usein haitallisten aineiden erityisasiantuntemusta. Tämän vuoksi myös näiden laitosten lupa-asiat siirrettäisiin kunnalta valtiolle.

2 § Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltävät lupa-asiat

Pykälässä luetellaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvat ympäristöluvanvaraiset toiminnat. Säännös olisi informatiivinen, sillä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallasta on säädetty ympäristönsuojelulain 34 §:n 2 momentissa toteamalla, että kunnan viranomainen ratkaisee muun kuin valtion lupaviranomaisen ratkaisutoimivaltaan säädetyn asian. Näin ollen kunnan viranomaisen toimivaltaan jäävät kaikki sellaiset lupa-asiat, joita ei ole laissa tai asetuksessa säädetty valtion ympäristölupaviranomaisen ratkaistavaksi. Näistä toiminnoista aiheutuu yleensä vähäisempiä ja paikallisia ympäristövaikutuksia. Jätteiden ammattimaisen tai laitoksen käsitteilyn toimintoja luetellaan nykyistä yksityiskohtaisemmin.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan siirrettäisiin autopurkamot. Lisäksi eräiden jätteenkäsittelytoimintojen vuosittaisia käsittelymääriä korotettaisiin nykyisestä, sillä osa kyseessä olevista jätelajeista on painavia ja käsittelymäärät suuria. Näitä olisivat pilaantumattoman maa-ainesjätteen, betoni-, tiili- tai asfalttijätteen tai pysyvän jätteen muu käsittely kuin sijoittaminen kaatopaikalle (uusi käsiteltävän

jätteen määrä alle 50 000 tonnia vuodessa). Kohdan 13 f mukaisen jätelain soveltamisalaan kuuluvan muun jätteen käsittelyn, joka on ammattimaista tai laitosmaista, toimivaltarajaa nostettaisiin 20 000 tonniin vuodessa.

Vastaavia toimintoja on jo aikaisemmin käsitelty kunnissa ja niissä on valmiudet tämäntyyppisten lupa-asioiden käsittelemiseen. Jätetoimintojen ympäristövaikutukset ovat tyypillisesti lähiympäristölle aiheuttavia häiriöitä, joiden valvonta sopisi paremmin kuntaviranomaisen toimivaltaan.

Autopurkamojen lupa-asiat voitaisiin käsitellä kunnissa, koska niistä aiheutuvat ympäristöhaitat ovat ensisijaisesti naapuruussuhdehaittoja (esimerkiksi melu, roskaantumisen, maisemahaitta). Purkamotoiminta on melko tarkasti säädelty romuajoneuvoasetuksella, joka asettaa välivarastoinnille ja purkutoiminnalle sekä siinä syntyville jätteille reunaehdot. Muutoinkin purkamoiden toiminnan ympäristövaikutukset ovat hyvin paikallisia. Purkamoita koskevat yleisöilmoitukset koskevat pääsääntöisesti naapuruussuhdehaittoja, joiden suhteen kunnissa on paras paikallistuntemus samoin kuin toiminnanharjoittajien neuvontaan. Pelkkä romuajoneuvojen välivarastointi on nykyisinkin kuntien toimivallassa.

2 luku Lupahakemus

3 § Lupahakemuksen sisältö

Säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 9 §:ää. Siihen tehdään kuitenkin ympäristönsuojelulain ja teollisuuspäästödirektiivin edellyttämät teknisluonteiset muutokset ja täsmennykset. Pykälän 2 momentin 2 kohtaan lisätään siten velvollisuus esittää tietoja tuotettavasta energiasta. Säännös tarvitaan teollisuuspäästödirektiivin 12 artiklan 1 kohdan b alakohdan täsmälliseksi täytäntöönpanemiseksi. Uudessa 9 kohdassa edellytetään selvityksen esittämistä maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi toteutettavista toimista ja maaperän- ja pohjaveden mahdollisesta tarkkailusta. Selvitysvelvollisuus on tarpeen ympäristönsuojelulain 66 §:n mukaisten maaperän ja pohjaveden suojelua koskevien velvoitteiden vuoksi.

Pykälän 2 momentin 5 kohtaan, jossa velvoitetaan antamaan selvitys toiminnan riskeistä sekä häiriöiden ja onnettomuuksien ehkäisemisestä, lisätään viittaus varautumissuunnitelmaan. Selvitys voitaisiin säännöksen mukaan korvata jo hakemuksen yhteydessä jätettävällä varautumissuunnitelmalla, jos toiminnanharjoittaja niin haluaa. Tällainen mahdollisuus avautuisi niille aluehallintoviraston lupatoimivaltaan kuuluvien laitosten toiminnanharjoittajille, joiden velvollisuuksiin kuuluu varautumissuunnitelman laatiminen. Varautumissuunnitelma olisi sisällöltään todennäköisesti hakemuksessa vaadittua selvitystä täydentävä kokonaisuus, joka voitaisiin laatia haluttaessa siten, että se täyttäisi myös luvan hakuvaiheen vaatimukset. Varautumissuunnitelmasta säädetään ympäristönsuojelulain 15 §:ssä. Säännöksen mukaan toiminnanharjoittajan, jonka ympäristölupa myöntää valtion lupaviranomainen, on laadittava riskinarviointiin perustuva varautumissuunnitelma. Varautumissuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvitse laatia, jos valvontaviranomainen arvioi, että toiminta, sen vaikutukset ja riskit eivät edellytä suunnitelman laatimista. Suunnitelmaa ei myöskään ole tarve tehdä siltä osin kun suunnitelma on laadittu vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisuudesta annetun lain (390/2005), pelastuslain (379/2011), kaivoslain (621/2011) tai muun lain nojalla eikä eläinsuojalan toiminnasta. Jos varautumis-

suunnitelmaa ei tehdä lainkaan tai jos toiminnanharjoittaja tekee sen vasta luvan myöntämisen jälkeen, on lupahakemukseen sisällytettävä momentin 5 kohdan mukainen selvitys.

Pykälän 3 momentissa säädetään niistä lisäselvityksistä, jotka koskevat direktiivilaitoksen lupahakemusta. Nykyiseen tapaan uuden laitoksen hakemuksessa on esitettävä pakollisina 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Uutena vaatimuksena 3 momenttiin kirjataan vaatimus parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja erityisesti päätelmien noudattamisen arviointia varten tarvittavien tietojen toimittamisesta. Toiminnanharjoittajan on ensinnäkin ilmoitettava oma käsityksensä siitä, mikä laitoksella harjoitettua, ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 1 mukaisista toiminnoista on laitoksen pääasiallinen toiminta, jos laitoksella harjoitetaan useaa mainitussa taulukossa harjoitettua toimintaa. Tietoa tarvitaan, sillä direktiivilaitoksen lupa on arvioitava ja tarpeen mukaan tarkistettava neljän vuoden kuluessa siitä, kun Euroopan komissio julkaisee laitoksen pääasiallista toimintaa koskevat päätelmät. Teollisuuspäästödirektiivissä tai laissa ei määritellä täsmällisesti pääasiallisen toiminnan käsitettä eikä oteta nimenomaisesti kantaa esimerkiksi siihen, voiko montaa toimintaa harjoittavalla laitoksella olla useampi pääasiallinen toiminta. Teollisuuspäästödirektiivin tekstistä on kuitenkin pääteltävissä, että laitoksella voisi olla vain yksi pääasiallinen toiminta, jota koskevat päätelmät laukaisevat luvan tarkistamistarpeen (21 artiklan 3 kohta). Useamman pääasiallisen toiminnan mahdollisuus käy kuitenkin ilmi komission kannasta, jonka se on ilmaissut nimenomaisesti asiasta kysyttäessä. Ympäristönsuojelulain ja -asetuksen tekstit on kirjoitettu siitä näkökulmasta, että pääasiallisia toimintoja olisi vain yksi. Ympäristöministeriön myöhemmin annettavassa ohjeistuksessa on tarkoitus selvittää pääasiallisen toiminnan käsitettä ja pohtia, voisiko joissain tilanteissa olla mahdollista, että laitoksella tulkittaisiin olevan useampi kuin yksi pääasiallinen toiminta. Komission pääasiallisen toiminnan käsitettä koskeva vastaus on julkaistu direktiivin toimeenpanoa koskevien usein kysytyjen kysymysten internet-sivulla (<http://ec.europa.eu/environment/industry/stationary/ied/faq.htm>, kysymys IED II.4).

Toiseksi, direktiivilaitoksen lupahakemuksessa on esitettävä kuvaus niistä päästöjä vähentävistä tekniikoista, joita laitoksella aiotaan käyttää (kohta 2). Vaatimus tämentää edellisen momentin 7 kohtaa, jonka mukaan hakijan on esitettävä arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamisesta suunnitellussa toiminnassa. Tekniikkaa koskevat selvitykset ovat tarpeen teollisuuspäästödirektiivin 12 artiklan 1 kohdan g ja k alakohtien täsmälliseksi toimeenpanemiseksi. Muilta osin direktiivin 12 artiklan vaatimukset lupahakemuksessa esitettävistä tiedoista sisältyvät pykälän 1 ja 2 momenttiin.

Kolmanneksi, pykälän 3 momentissa säädetään, että toiminnanharjoittajan on esitettävä hakemuksessa mahdollinen esityksensä ympäristönsuojelulain 78 §:n mukaisten lievempien päästöraja-arvojen soveltamiseksi. Jos toiminnanharjoittaja katsoo tarvitsevansa lievennystä ja arvioi edellytysten täyttyvän, sitä koskeva perusteltu vaatimus on esitettävä.

Viimeiseksi, momentin 4 kohdassa on merkityksellisiä vaarallisia aineita koskeva selvitysvelvollisuus. Ympäristönsuojelulain 82 §:n mukaan näiden esiintyminen toiminnassa johtaa velvollisuuteen tehdä ja liittää lupahakemukseen ympäristönsuojelulain 82 §:ssä tarkoitettu perustilaselvitys. Jotta lupaviranomainen voisi arvioida asiaa,

on toiminnanharjoittajan tuotava hakemuksessaan esille riittävät tiedot aineiden käytöstä ja esiintymisestä, tai esiintymättömyydestä, toiminnassa ja perusteltu arvionsa perustilaselvityksen laatimisen tarpeellisuudesta.

Pykälän 4 momentti koskee salassa pidettävien tietojen tunnistamista ja esittämistä. Salassa pidettävät tiedot olisi jatkossa esitettävä erillisessä liitteessä, jos se olisi mahdollista. Vaatimus helpottaa viranomaisen hallinnollista työtä, sillä salassa pidettävien tietojen käsittely tietojärjestelmissä ja asiakirjojen säilytyksessä poikkeaa yleensä jonkin verran julkisten tietojen käsittelystä. Salassa pidettävillä tiedoilla tarkoitetaan paitsi viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisia salassa pidettäviä tietoja myös mahdollisiin muihin lakeihin sisältyvien salassapitosäynnösten mukaisia tietoja.

4 § Hakemukseen liitettävät tiedot

Pykälä vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 10 §:ää. Ensimmäisestä momentista jätetään kuitenkin pois ympäristönsuojeluasetuksessa ollut kohta ympäristövaikutusten arviointiselostuksen ja lausunnon sekä luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen arvioinnin liittämistä lupahakemukseen, koska liittämismuutoksen velvollisuus on mainittu ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentissa eikä sitä ole siten tarpeen toistaa asetuksessa. Samoin asetuksesta voidaan poistaa turhana hiilidioksidin talteenottoa koskevan selvityksen tekemistä koskeva momentti, koska samasta asiasta on säädetty ympäristönsuojelulain 100 §:ssä. Pykälän lopussa olisi informatiivinen viittaus kyseisiin ympäristönsuojelulain säännöksiin samoin kuin perustilaselvitystä koskevaan 82 §:ään.

5 § Lisätiedot päästöistä vesistöön

Pykälässä säädetään hakemukseen liitettävistä tiedoista, jos toiminta voi aiheuttaa päästöjä vesistöön. Säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 11 §:ää. Toiseen momenttiin lisättäisiin eläinsuojia koskeva velvollisuus selvittää lannan muut jatko-
hyödyntämistavat kuin peltolevitys. Lisäyksellä tuotaisiin esille, että lannalle voi olla muutakin hyväksyttävää jatkokäyttöä. Levitysalaa ei ole tarpeen vaatia siltä osin kuin toimijalla on voimassa oleva sopimus lannan toimittamisesta asianmukaisesti jatkokäsiteltäväksi tilan ulkopuolelle tai muu asianmukainen järjestely lannan käsittelemiseksi.

6 § Lisätiedot jätteistä ja jätehuollosta

Pykälässä säädetään hakemukseen liitettävistä tiedoista, jos toiminta koskee jätteen käsittelyä. Säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 12 §:ää. Sen 1 momentin uudeksi 6 kohdaksi lisättäisiin aineen tai esineen jäteluonteen päättymistä eli niin sanottua end of waste -käsitettä koskeva kohta. Jos aineen tai esineen jäteluonne päättyy luvanvaraisessa toiminnassa tapahtuvan hyödyntämistoimen seurauksena, toiminnanharjoittajan on esitettävä lupahakemuksessaan siitä selvitys. Jäteluonteen päättymistä voidaan arvioida muun muassa jätelain 5 §:n 4 momentin mukaisten perusteiden avulla. Pykälän viimeiseen momenttiin lisätään velvollisuus liittää hakemukseen sisäinen pelastussuunnitelma, jos hakemus koskee suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaa kaivannaisjätteen jätealuetta. Säännös on tarpeen kaivannaisjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n täytäntöönpanemiseksi.

7 § Lisätiedot pohjavesialueella

Pykälässä säädetään hakemukseen liitettävistä tiedoista, jos toiminta sijoitetaan luokitellulle pohjavesialueelle. Säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 13 §:ää, mutta sen sanamuotoja päivitetään ja tarkennetaan voimassa olevaan vastaavaan säännökseen verrattuna muun muassa vesilain ja sen nojalla annetun vesitalousasioita koskevan asetuksen (1560/2011) ja tämän asetuksen terminologian yhdenmukaistamiseksi. Johdantokappaleeseen lisätään toimitettavia tietoja koskeva tarpeellisuuskriteeri kuvaamaan sitä, että vaadittavat tiedot määräytyvät toiminnan pohjavedelle aiheuttaman pilaantumiskäytön kautta ja että toiminnan koko ja luonne vaikuttaa tarvittavien selvitysten laajuuteen ja yksityiskohtaisuuteen.

8 § Toiminnan muuttamista koskeva hakemus

Pykälä vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 14 §:ää. Sitä tarkennetaan tuomalla nykyistä selvemmin esille, että uuden toiminnan hakemustiedoista ja -liitteistä on esitettävä vain ne, jotka ovat tarpeen muutoksen vuoksi. Jos toiminnan laajennus tai muu muutos vaikuttaa esimerkiksi ilmaan johdettaviin päästöihin mutta ei lainkaan vesistö- tai muihin päästöihin eikä jätehuoltoon, ei hakemuksessa ole tarpeen esittää tietoja muista kuin päästöistä ilmaan ja niiden vaikutuksista. Säännös hakemustietojen rajaamisesta vain tarvittavien tietojen esittämiseen koskee myös 3 §:n 3 momentin mukaisia tietoja, silloin kun toiminnan muutos kohdistuu direktiivilaitokseen. Jos koko toiminnan normipohja vaihtuu muutoksen seurauksena, laitos muuttuu esimerkiksi direktiivilaitokseksi, on hakemuksessa esitettävä kuitenkin kaikki direktiivilaitosten velvoitteiden täyttämiseksi tarvittavat tiedot. Lisäksi on otettava huomioon, että lain tai asetuksen siirtymäsäännöksissä jonkin säännöksen soveltaminen ensimmäisen kerran on voitu kytkeä toiminnan muutokseen ja tästä voi syntyä lisävelvoitteita hakemuksen sisältöön tai siihen liitettäviin tietoihin. Esimerkiksi olemassa olevan toiminnan perustilaselvityksen tekeminen on linkitetty siirtymäsäännöksiin toiminnan muutostilanteeseen (YSL 232 §:n 2 momentti). Täsmällisemmällä säännöksellä pan-taisiin täytäntöön teollisuuspäästädirektiivin 20 artiklan 2 kohdan toinen alakohta.

9 § Lupamääräysten tarkistamista ja määräaikaisen luvan uudistamista koskeva hakemus

Pykälä vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 15 §:ää. Voimassa olevan säännöksen maininta lupaviranomaisen mahdollisuudesta vaatia muita tarpeellisia tietoja jätetään turhana pois. Hakemuksessa on jo pykälässä lausutun perusteella esitettävä lupapäätöksessä määräytyvät ja muut tarpeelliset selvitykset. Lisäksi toiminnanharjoittajalla on hallintolain 31 §:n nojalla yleinen velvollisuus esittää selvitystä vaatimuksensa perusteista ja myötävaikuttaa vireille panemansa asian selvittämiseen.

10 § Hakemus direktiivilaitoksen luvan tarkistamiseksi uusien päätelmien vuoksi

Pykälässä säädetään direktiivilaitoksen luvan tarkistamista koskevan hakemuksen sisällöstä. Säännös on tarpeen teollisuuspäästädirektiivin toimeenpanemiseksi ja se on voimassa olevaan asetukseen nähden uusi. Teollisuuspäästädirektiivissä edellytetään, että luvan ajantasaisuuden arviointi ja mahdollinen uusi lupapäätös tehdään neljän vuoden kuluessa laitoksen pääasiallisen toiminnan päätelmien julkaisemisesta. Laitoksen ympäristölupa on siis arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava, jos se ei vastaa päätelmiä. Ympäristönsuojelulain 80 §:n mukaan ajantasaisuutta arvioi ensi vaihees-

sa valvontaviranomainen arvioidessaan tarkistamisen tarpeen. Toisessa vaiheessa asiaa käsittelee lupaviranomainen, mutta vain, jos luvan ajantasaisuus on todettu tarpeelliseksi. Tämä säännös koskee varsinaisesti toista vaihetta, jossa asia tulee viireille lupaviranomaisessa.

Ensimmäisen momentin mukaan tarkistamishakemuksessa on oltava tarpeelliset tiedot luvan ajantasaisuuden selvittämiseksi. Ympäristönsuojelulain 80 §:n 1 momentin mukaan, ollakseen ajan tasalla, luvan on oltava voimassa olevien päätelmien ja ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten mukainen.

Menettelyssä on ensinnäkin arvioitava, täyttääkö lupa päätelmien vaatimukset parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta ja sen mukaisista päästötasoista. Hakemuksessa on esitettävä selvitystä toimintaa koskevista päätelmistä, joita on mahdollisesti useita. Pääasiallisen toiminnan päätelmät ovat laukaisseet luvan tarkistamistarpeen, mutta luvan ja päätelmien sisältöä vertailtaessa muut toimintaa koskevat päätelmät on otettava yhtä lailla huomioon. Jos sovellettavat päätelmät ovat tulleet voimaan vasta asian vireilletulon jälkeen, niitä sovelletaan ympäristönsuojelulain 76 §:n mukaan vain, jos se on hakijan kannalta kohtuullista ottaen huomioon hakemuksen ja päätelmien sisältö ja päätelmien voimaantulon ajankohta. Jos tällainen tilanne ilmenee, lupaviranomaisen on, aikoo soveltaa päätelmiä, pyydettävä hakijalta selvitystä siitä, johtaisiko soveltaminen kohtuuttomuuteen.

Tarkistamisessa otetaan huomioon ne päätelmät, jotka on julkaistu luvan myöntämisen tai edellisen tarkistamistarpeen arvioinnin tai tarkistamisen jälkeen. Käytännössä selvitystarve rajautuu edelleen, sillä tarkempaa selvitystä tarvitaan yleensä vain päätelmien uusista vaatimuksista. Päätelmien vanhoja, eli vastaaviin päätelmiin aiemmin sisältyneitä vaatimuksia, ei ole tarpeen arvioida, koska niiden arviointi ja toimeenpano on toteutettu jo edellisessä luvan tarkistamisen menettelyssä tai aikanaan lupaa myönnettäessä. Luvan mahdolliset päästötasoja löysemmät päästöarvot on kuitenkin tarkistamisessa muutettava vastaamaan päätelmiä kokonaisuudessaan, ellei toiminnanharjoittaja hae ja saa tässä samaisessa menettelyssä niihin lievennystä ympäristönsuojelulain 78 §:n nojalla.

Luvan tarkistamisharkinnassa on käytävä läpi uudet päästötasot ja muutkin päätelmien uudistuneet kohdat. Nämä voivat koskea esimerkiksi energiatehokkuutta, tarkkailua, toiminnan lopettamista tai muita päätelmissä kuvattuja asioita. Ympäristönsuojelulain 78 §:n mukainen lievennysmenettely koskee vain päästötasoista poikkeamista. Muut tarvittavat joustot päätelmiin on ratkaistava muiden säännösten nojalla. Asiaa on harkittava parhaan käyttökelpoisen tekniikan yleisen noudattamisvelvollisuuden näkökulmasta, velvollisuuden noudattaminen ei saa kokonaisuutena ajatellen vaarantua joustojen vuoksi. Jokaista päätelmien yksityiskohtaa ei ole tarpeen noudattaa, mutta laitoksen päästölupamääräysten on kuitenkin yleisesti ottaen perustuttava päätelmiin ja niiden viitoittamaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimustasoon. Joustot ja niiden perustelut esitetään osana lupaharkintaa ja sen perusteluita.

Pykälän 2 momentissa säädetään kansallista lainsäädäntöä koskevista selvityksistä. Luvan tarkistamisessa on huolehdittava ympäristönsuojelulain 80 §:n 1 momentin mukaan, että lupa vastaa ympäristönsuojelulakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä. Velvoitteella pannaan toimeen teollisuuspäästödirektiivin 21 artiklan 3 kohta, jossa todetaan, että ”kaikki kyseistä laitosta koskevat lupaehdot tarkistetaan ja tarvittaessa

saatetaan ajan tasalle tämän direktiivin - - - noudattamisen varmistamiseksi”. Jos lainsäädäntö, ja tarkemmin, ympäristölupaharkinnan kannalta relevantti lainsäädäntö, on luvan myöntämisen jälkeen muuttunut, lupaa voi olla tarpeen tarkistaa muutoksen vuoksi. Jos toimintaa koskeva lainsäädäntö ei ole muuttunut tai jos lainsäädännön muutoksilla ei ole merkitystä kyseisessä toiminnassa, ei tarkempaa selvitystä ole tältä osin tarpeen esittää.

Direktiivin, ja ympäristönsuojelulainsäädännön, noudattamisen varmistaminen tarkoittaa ensinnäkin sitä, että luvan tarkistamisharkinta tapahtuu direktiivin ja kansallisesti ympäristölupaharkintaa ohjaavan lainsäädännön kehikossa. Uudetkin määräykset annetaan noudattaen ympäristönsuojelulain 6 ja 7 luvun säännöksiä lupamääräysten antamisesta. Tarkistamismenettelyn omat säännökset (YSL 80 ja 81 §) ohjaavat harkintaa uusien päätelmien ja vaatimusten läpikäymiseen, mutta luonteeltaan harkinta on edelleen myös lupaharkintaa. Lain 6 luvun määräykset tavallaan rajaavat harkinnan alaa, ne määrittävät tarkistamisharkinnan reunaehdot ja ne yleiset periaatteet, joita ympäristölupavollisen toiminnan lupamääräyksiä annettaessa on noudatettava.

Toisella tavalla asiaa lähestyttäessä ympäristönsuojelulainsäädännön noudattamisen varmistaminen tarkoittaa sitä, että toimintaa ja luvan sisältöä on verrattava uusien kansallisten säädösten sisältöön ja vaikuttamistapaan. Tätä harkittaessa on tutustuttava uusien lakien ja asetusten sisältöön ja ympäristönsuojelulain säännöksiin luvan ja säädösten välisistä suhteista.

Ensinnäkin, kansallisissa säädöksissä on yleensä omat voimaantulo- ja siirtymäaika-säännöksensä. Näissä voimaantulo on voitu kytkeä tiettyyn määräaikaan, luvan muuttamis- tai tarkistamishetkeen tai johonkin muuhun hallinnolliseen tai tosiasialliseen tapahtumaan. Uudet säännökset eivät automaattisesti johda luvan tarkistamistarpeeseen, sillä siirtymäsäännöksillä tai muilla tavoilla on jo voitu huolehtia siitä, että säännöksiä ryhdytään noudattamaan halutussa aikataulussa. Toisaalta, siirtymäsäännös, etenkin ennen uuden ympäristönsuojelulain voimaantuloa annettu, on voitu rakentaa nimenomaisesti sen varaan, että direktiivilaitoksen lupamääräykset tulevat tarkistettaviksi jossain vaiheessa. Tällöin joudutaankin miettimään, olisiko lupa tarpeen määrätä tarkistettavaksi siirtymäsäännöksen tarkoituksen toteuttamiseksi.

Toiseksi, uusi säädös on saattanut aikanaan aiheuttaa luvan muuttamistarpeen niin, että se on jo otettu lupaharkinnassa huomioon ympäristönsuojelulain 89 §:n perusteella. Lupaa on voitu muuttaa myös muusta syystä sen myöntämisen jälkeen niin, että uudet säännökset on otettu toiminnan tai sen osan lupaharkinnassa huomioon. Vielä on otettava huomioon ympäristönsuojelulain 70 §:n 2 momentti. Sen mukaan, jos valtioneuvoston asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, asetusta on luvan estämättä noudatettava. Vastaavasti uusi lain tasoinen vaatimus voi velvoittaa toiminnanharjoittajaa suoraan, luvan ”yli”, jos laissa niin säädetään.

Kaikilla edellä mainituilla säännöksillä ja lainsäädäntöratkaisuilla on merkitystä luvan tarkistamisessa, ja etenkin siinä ensivaiheen harkinnassa, jota valvontaviranomainen tekee pohtiessaan luvan tarkistamistarvetta. Jatkossa siirtymäsäännösten

laatimisessa olisi otettava huomioon, että direktiivilaitosten lupia ei välttämättä, ainakaan kovin usein, tarkisteta varsinaisessa lupamenettelyssä.

Jos lupa määrätään tarkistettavaksi, voidaan uusien, mutta toimintaa jo sinänsä sitovien lakien ja asetusten säännökset ottaa lupaa kirjoitettaessa huomioon ja päivittää päätöksen teksti ja viittaukset uuden lainsäädännön mukaisiksi. Sanamuotojen muutokset eivät kuitenkaan sinänsä ole riittävä syy määrätä lupa tarkistettavaksi, kun velvollisuus niiden noudattamiseen syntyy suoraan lain nojalla.

Pykälän 3 momentin selvennys siitä, mitä tarkoitetaan uusilla vaatimuksilla, on tarpeen harkinnan normipohjan selkeäksi rajaamiseksi. Tarkistamismenettelyssä ei ole tarkoitus tehdä koko lupaharkintaa uudelleen, vaan ainoastaan päivittää lupa tarvittaessa vastaamaan uusimman tekniikan ja mahdollisen uuden lainsäädännön vaatimuksia. Siksi selvitystä on lähtökohtaisesti esitettävä vain uusista asioista. Lupaharkinnan yleiset säännökset ohjaavat ja rajaavat eräänlaisena kehikkona luvan tarkistamisharkintaa, mutta tarkistamisessa varsinainen työ on uusien vaatimusten ja luvan vertailu ja lupamääräysten mahdollinen muuttaminen tämän vertailun tuloksena.

Pykälän 4 momentissa viitataan ympäristönsuojelulain 75 §:ään, jossa on säädetty parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksista direktiivilaitoksessa. Tarkistamisessa on tarpeen mukaan otettava huomioon säännöksen 2 ja 3 momentti. Mainittu 2 momentti koskee tilanteita, joissa päätelmissä ei ole ilmoitettu päästötasoja tai kuvattu lainkaan laitoksella käytettävää tekniikkaa. Pykälän 3 momentissa säädetään puolestaan tilanteista, joissa päätelmissä ei ole kuvattu toiminnan tai tuotantomenetelmän tyyppiä tai niiden kaikkia ympäristövaikutuksia. Jos laitoksen lupaharkinta on perustunut osittain näihin säännöksiin, soveltamistarve saattaa olla osittain tai kokonaan sama nyt, kun lupaa tarkistetaan. On myös mahdollista, että kyseisiä säännöksiä ryhdytään soveltamaan ensimmäisen kerran vasta luvan tarkistamisen yhteydessä. Laitoksella voidaan esimerkiksi ottaa päästötasojen saavuttamiseksi käyttöön tekniikkaa, jota ei ole kuvattu päätelmissä mutta joka on kuitenkin hyväksyttävissä yhtenä parhaan käyttökelpoisen tekniikan muotona muiden joukossa.

Pykälän 5 momentin mukaan hakijan on esitettävä selvitystä toiminnan päästöistä ja muista asioista, joiden perusteella toimintaa ja sen suoriutumista voidaan verrata päätelmien vaatimuksiin, erityisesti päästötasoihin. Lisäksi hakemuksessa on selvitettävä, millä keinoilla ja mahdollisilla toiminnan muutoksilla hakija varmistaa, että päätelmien vaatimukset täyttyvät ja että toiminta vastaa muutenkin lainsäädäntöä. Jos uutta tekniikkaa asennetaan tai toimintaa on muusta syystä muutettava uusien vaatimusten täyttämiseksi, on hakijan toimitettava riittävät selvitykset myös muutosten ja niiden ympäristövaikutusten arvioimiseksi. Tiedot toiminnan päästöistä ja tarvittavista toimenpiteistä sekä muuttuvista ympäristövaikutuksista ja riskeistä ovat tarpeen asian ratkaisemiseksi ja tarpeellisten lupamääräysten antamiseksi. Säännöksellä toimeenpannaan osaltaan direktiivin 21 artiklan 2 kohta.

Pykälän 6 momentissa säädetään päästötasolievennystä koskevasta selvityksestä. Jos toiminnanharjoittaja hakee lievennystä päästötasoihin, hakemuksessa on esitettävä selvitys ympäristönsuojelulain 78 §:n mukaisten perusteiden täyttymisestä ja lievempien päästöraja-arvojen tasoista ja perusteista. Selvitys koskee sekä olemassa olevaan lupaan sisältyviä lievennyksiä, joita toiminnanharjoittaja haluaa jatkaa, että mahdollisia uusia vastaavia. Jos luvassa jo oleva lievennys on voimassa neljän vuoden mää-

rääjan (päätelmien toimeenpanoa varten varattu aika) jälkeen, viranomaisen on päätöksessään otettava kantaa sen jatkamiseen. Oikeutus on nimittäin aina harkittava uudelleen, kun lupaa tarkistetaan. Käytännössä harkinta etenee niin, että toiminnanharjoittaja joko ilmoittaa luopuvansa lievennyksen käytöstä tai esittää perusteet sen jatkamiselle. Perusteet on esitettävä aina uudestaan siitä riippumatta, ovatko päästötasot muuttuneet verrattuna vanhoihin, harkinnassa aiemmin sovellettuihin nähden. Lisäksi toiminnanharjoittajan on esitettävä selvitystä siitä, mitä lievemmat päästöraja-arvot voisivat olla. Lupaviranomainen ratkaisee asian samalla päätöksellä kuin koko lupa-asian.

Ennen luvan tarkistamishakemuksen jättämistä toiminnanharjoittaja on yleensä jo selvittänyt valvontaviranomaiselle, pitääkö lupaa tarkistaa 80 §:n 1 momentin vaatimusten täyttämiseksi vai ei. Tuota valvojalle tehtyä selvitystä voidaan hyödyntää hakemuksen tekemisessä. Näin etenkin silloin, kun selvitys on ollut kattava, sisältäen kaikki tämän pykälän mukaiset selvitykset perusteluineen. Toisaalta, hakija on voinut yksinkertaisesti pyytää valvontaviranomaista määräämään luvan tarkistettavaksi jo ensimmäisen kohtaamansa tarkistamisperusteen lauetessa, esittämättä muuta selvitystä. Selvitys valvontaviranomaiselle voi olla kaikessa yksinkertaisuudessaan esimerkiksi pyyntö määrätä lupa tarkistettavaksi, koska yksi päästötaso jäisi nykyisten lupamääräysten mukaan saavuttamatta. Näin ollen selvityksen hyödynnettävyys riippuu sen sisällöstä.

Kuten aiemmin todettiin, tarkistamismenettelyssä ei ole tarpeen esittää uudelleen selvitystä asioista, jotka on jo harkittu ja ratkaistu kun lupa myönnettiin tai kun sitä edellisen kerran tarkistettiin. Aiemmin sovellettuja päätelmiä ei myöskään toimeenpanna uudelleen. On kuitenkin selvää, että aiemmat vaiheet ja ratkaisut on otettava harkinnassa huomioon, koska lupa perustuu niihin ja ne muodostavat yhdessä uusien määräysten kanssa kokonaisuuden.

Olemassa olevan tiedon ja voimassa olevan vanhan luvan vuoksi laitoksen tarkistamista koskeva hakemus ja siihen liittyvät selvitykset ovat erilaiset ja suppeammat kuin kokonaan uuden toiminnan lupahakemuksen. Menettelyllisesti luvan tarkistaminen on ympäristönsuojelulain 96 §:n mukainen kevennetty lupamenettely, jos siihen ei sisälly päästötasoja lievempien raja-arvojen määräämistä ympäristönsuojelulain 78 §:n nojalla (ympäristönsuojelulaki 81 §:n 3 momentti ja 96 §:n 2 momentti).

3 luku Lupahakemuksen käsittely ja lupapäätös

11 § Kuulutus lupahakemuksesta ja asiakirjojen nähtävilläpito

Kuulutusta ja nähtävilläpitoa koskeva säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 16 §:ää. Sitä on kuitenkin tarkennettu teollisuuspäästödirektiivin liitteen IV, jossa on täsmällisiä säännöksiä osallistumismenettelystä, täytäntöönpanemiseksi. Pykälän 1 momentin 1 kohta asian luonteesta tarkoittaa tietoa siitä, onko kyseessä uuden luvan myöntäminen vai luvan muuttaminen, tarkistaminen, peruuttaminen tai muu vastaava lupa-asia. Vaatimus mahdollisen päätöksen luonteen ilmoittamisesta on ilmaistu teollisuuspäästödirektiivin liitteen IV kohdan 1 alakohdassa d. Säännöksen uudet kohdat 6, 7 ja 11 liittyvät puolestaan kyseisen direktiivin liitteen IV kohdan 1 alakohtien b, f ja g täytäntöönpanoon.

Säännöksen 3 momenttiin lisätään mahdollisuus toimittaa asiakirjat nähtäville kuntaan sähköisessä muodossa. Sähköinen muoto olisi mahdollinen kunnan suostumuksesta ja sitä voitaisiin käyttää esimerkiksi silloin, kun kunnan oma asianhallinta- ja toiminnanohjausjärjestelmä tukee sähköistä menettelyä.

12 § Lupahakemuksesta pyydettävät lausunnot

Pykälässä säädetään ympäristönsuojelulain 42 §:n lisäksi niistä yleistä etua valvovista viranomaisista, joilta ainakin on pyydettyä lausuntoa, kun tietyn toimialan tai toiminnan lupahakemus tulee vireille. Vastaava säännös on ympäristönsuojeluasetuksen 17 §:n 3 momentissa. Uusina asiaryhminä lausuntoa olisi pyydettyä kaivos-toimintaa, kemikaalien käsittelyä sekä raskaiden aseiden ja räjähteiden käyttöä koskevissa ympäristölupa-asioissa asianomaisilta yleistä etua valvovilta viranomaisilta. Lisäksi säännökseen lisättäisiin informatiivinen viittaus patoturvallisuuslakiin ja kaivannaisjäteasetukseen, joissa edellytetään lausunnon pyytämistä patoturvallisuusviranomaiselta mm. jätepatoa koskevassa ympäristölupa-asiaassa.

13 § Lupa-asian käsittely

Ympäristönsuojeluasetuksen 17 §:n momentit, jotka koskevat lupahakemuksen käsittelyä, erotettaisiin omaksi säännöksekseen ja ne korvattaisiin osittain informatiivisilla viittauksilla muuhun lainsäädäntöön päällekkäisen sääntelyn välttämiseksi. Joutuisan käsittelyn vaatimus on hallintolain 23 §:ssä, viranomaisten yhteistyöstä säädetään hallintolain 10 §:ssä ja asian selvittämisestä hallintolain 6 luvussa

14 § Lupapäätöksen kertoelmaosan sisältö

Säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 18 §:ää.

15 § Lupapäätöksen ratkaisuosan sisältö

Säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 19 §:ää lupapäätöksen ratkaisuosan sisällöstä. Sen 1 momentin 1 ja 6 kohtiin on kuitenkin tehty tarkennuksia teollisuus-päästädirektiivin 14 artiklan 1 kohdan h alakohdan ja 24 artiklan 2 kohdan c alakohdan täsmälliseksi toimeenpanemiseksi. Alakohdassa h edellytetään lupamääräyksiä päästöarvoja-arvojen noudattamisen arvioimiseksi. Alakohtaan c puolestaan on kirjoitettu vaatimus saattaa yleisön saataville ennen päätöksen tekemistä pidettyjen kuulemisten tulokset ja selvitys siitä, miten nämä tulokset on otettu huomioon kyseistä päätöstä tehtäessä. Suomessa yleisön saatavilla ovat kaikki ne tiedot, jotka on kirjattu viranomaisen julkiseen asiakirjaan, kuten lupapäätökseen.

Uudessa 3 momentissa ovat säännökset lainsäädäntöön sisältyvän ympäristönsuojeluvuorokauden toistamisesta tai toistamatta jättämisestä ympäristöluvassa. Ympäristönsuojelulaissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetään yleisiä ja yksityiskohdaisia velvoitteita, joita toiminnanharjoittajan on noudatettava joka tapauksessa, suoraan lain nojalla. Toiminnanharjoittajaa suoraan sitovia vaatimuksia ei ole tarpeen toistaa ympäristöluvassa, koska velvoitteen sisältö käy ilmi itse säädöksestä. Jos vaatimukseen on viitattava tai jos se on tarpeen toistaa päätöksen selkeyden vuoksi, se on kuitenkin sallittua. Toisinaan säännöksen soveltaminen toiminnassa edellyttää myös tulkintaa tai hankalien lainsäädäntöviittausten avaamista, jolloin informoimi-

nen säännöksen tarkemmasta soveltamisesta voi olla paikallaan. Suoria, lupamääräysten muotoon puettuja lainoja olisi yleensä pyrittävä välttämään, sillä muun muassa lainsäädännön muutokset voivat johtaa tilanteeseen, jossa luvassa toistetaankin kumotun lain sisältöä.

Uuden käytännön luomiseksi asiasta olisi tarpeen säätää tarkemmin asetuksella, sillä tällä hetkellä lupiin kirjataan laki- ja asetustekstiä melko yleisesti. Esimerkiksi eläinsuojien ympäristölupien määräyksissä on toistettu nitraattiasetuksen velvoitteita, tavoitteena on ollut informoida ja muistuttaa toiminnanharjoittajaa asetuksen velvoitteiden olemassaolosta ja sisällöstä. Myös muiden toimialojen luvissa esiintyy määräyksiä, joiden funktiona on jakaa tietoa keskeisistä lainsäädännön velvoitteista.

Informointi on sinänsä kannatettavaa ja osa hyvää hallintoa. Tietoa jaetaan toiminnanharjoittajan neuvomiseksi ja opastamiseksi silloin, kun sitä pidetään tarpeellisenä joko säännöksen keskeisen sisällön vuoksi tai esimerkiksi siksi, että on haluttu tukea toiminnanharjoittajan asiantuntemuksen kehittymistä. Jatkossa informaatiota olisi jaettava muussa muodossa kuin antamalla asiasta lupamääräys. Muun muassa eläinsuojien ympäristölupiin lupamääräyksinä kirjatut nitraattiasetuksen velvoitteet olisi tuotava esille ensisijaisesti informatiivisina teksteinä tai viittauksina, ei lupamääräyksinä. Säännösten keskeiset vaatimukset voitaisiin koota esimerkiksi infolehteen, joka jaettaisiin toiminnanharjoittajalle lupapäätöksen ohessa. Toinen, suppeampi vaihtoehto olisi kirjata informatiiviset asetusviittaukset itse lupapäätökseen. Informatiivisen tiedon antamisen tarpeellisuus samoin kuin annettavan tiedon tapa ja tarkkuus riippuisi toimialasta, toiminnanharjoittajasta sekä toiminnan luonteesta, kuten nykyisinkin.

Direktiivilaitoksen luvassa on aina viitattava toimialakohtaiset vaatimukset sisältävään säädökseen, jos vaatimukset eivät käy ilmi itse lupapäätöksestä. Nimenomainen maininta asiasta on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin 6 artiklan toimeenpanemiseksi. Artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat sisällyttää tietyille laitosten ryhmille tarkoitettuja vaatimuksia yleisesti sitoviin sääntöihin, jolloin on riittävää, että luvassa viitataan tällaisiin sääntöihin.

Uudessa 4 momentissa olisi informatiivinen viittaus ympäristönsuojelulain 62 §:n mukaiseen velvollisuuteen antaa määräyksiä tarkkailusta ja jätteen käsittelyn seurannasta ja tarkkailusta. Viittauksella korvattaisiin voimassa olevan ympäristönsuojeluasetuksen 19 a §.

16 § Kaatopaikkaa koskevan lupapäätöksen määräykset

Säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 20 §:ää. Sen 1 momentin 2 kohtaan lisätään uutena kohtana kaatopaikan rakentamisen laadunvalvontaa koskeva lupamääräys. Se on tarpeen muun muassa kaatopaikoista annetun asetuksen 6 §:n vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi. Oikea aika tarkastaa pohjarakenteiden asianmukaisuus on useimmiten jo rakentamisen aika, sillä rakenteiden tarkistaminen jälkikäteen ei yleensä onnistu.

17 § Jätteen polttamista koskevan lupapäätöksen määräykset ja

18 § Kaivannaisjätteen jätealuetta koskevan lupapäätöksen määräykset

Säännökset vastaavat ympäristönsuojeluasetuksen 20 a—b §:ää.

19 § Päätelmien noudattamiseen liittyvä perusteluvelvollisuus ja vertailuasiakirjojen nimet

Pykälässä säädetään päätelmien ja päästötasojen noudattamisen valvomiseksi tarpeellisesta päätöksen perusteluvelvollisuudesta. Se on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin 15 artiklan 4 kohdan ja 24 artiklan 2 kohdan toimeenpanemiseksi. Päätöksessä on ilmoitettava sovellettujen päätelmien asema sekä vertailuasiakirjojen nimet ja julkaisuvuodet. Tietojen kirjaaminen on tarpeen muun muassa siksi, että luvan seuraavalla tarkistamiskierroksella ei ole tarpeen toimeenpanna niitä päätelmiä, joita on jo sovellettu toiminnan lupaharkinnassa. Velvollisuus perustella päätös säännöksen mukaisesti koskee kaikkia direktiivilaitoksen lupa-asioita, kuten luvan myöntämis-, tarkistamis- ja muutostilanteita, jos päätelmät tai poikkeusperusteet tulevat sovellettaviksi.

Pykälän 2 momentin vaatimus päästötasoista poikkeamisen perusteiden esiin kirjoittamisesta on tarpeen direktiivin 24 artiklan vuoksi. Sen 2 kohdan f alakohdan mukaan, jos luvassa on myönnetty poikkeus päästötasoista, yleisön saataville on saatettava erityiset syyt poikkeuksen myöntämiselle direktiivissä vahvistettujen perusteiden mukaisesti sekä asetetut ehdot. Lisäksi tieto on saatettava yleisön saataville internetin välityksellä. Suomalaisessa järjestelmässä tietojen saattaminen yleisön saataville tapahtuu mutkattomimmin päätöksen julkipanon ja päätöstä koskevan tiedottamisen kautta. Tiedottamisvelvoitteen piiriin kuuluvat asiat on kirjattava itse lupapäätökseen tai sen julkiseen liitteeseen, jotta ne tulisivat yleisön tietoon. Sinänsä hallintolakiin perustuva päätöksen yleinen perusteluvelvollisuus kattanee direktiivin velvoitteen perusteiden esittämisestä, mutta täsmällisempi säännös on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin täytäntöönpanon varmistamiseksi. Poikkeamisen perusteiden olleessa joustavaa normistoa on myös tärkeää, että eri tahot pystyvät tarkempien perusteluiden avulla hahmottamaan, miten normia käytännössä sovelletaan.

20 § Toiminnan muuttamista koskevan lupapäätöksen sisältö ja 21 § Luvan ja lupamääräysten tarkistamista koskevan lupapäätöksen sisältö

Säännökset vastaavat ympäristönsuojeluasetuksen 21—22 §:ää.

22 § Direktiivilaitoksen luvan tarkistamisasian käsittelyn kesto

Pykälässä säädetään direktiivilaitoksen luvan tarkistamista koskevan asian ratkaisemisesta neljän vuoden määräajassa. Säännös ei koske muita lupa-asioita, kuten esimerkiksi uuden luvan myöntämistä. Säännös on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin 21 artiklan 3 kohdassa asetetun neljän vuoden aikarajan noudattamisen varmistamiseksi. Laitoksen lupaehdot on tarkistettava ja tarvittaessa saatettava ajan tasalle neljän vuoden kuluessa laitoksen pääasiallisen toiminnan päätelmien julkaisemisesta. Tavoite lupa-asian ratkaisemisesta viimeistään 10 kuukaudessa sen vireilletulosta on asetettu prosessin aikataulutuksen ja nopean käsittelyn tueksi, samoin kuin hakemuksen täydentämistä koskeva kuukauden määräaika. Luvat olisi pyrittävä saamaan ulos mahdollisimman pian, sillä myös toiminnanharjoittaja tarvitsee oman aikansa uuden

tekniikan rakentamiseen ja käyttöönottoon niin, että neljän vuoden määräaikaa ei ylitetä.

Säännökset päätöksenteon aikataulutuksesta ovat ympäristölupamenettelyssä uusia. Ne on asetettu uuden tilanteen edessä, jossa velvoite lupamenettelyn keston säätämiseksi syntyy EU-oikeudesta. Sinänsä sääntely tukee myös perustuslain 21 §:n 1 momentissa säädettyä jokaisen oikeutta saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä viranomaisessa.

23 § Lupapäätöksen lähettäminen viranomaisille

Säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 23 §:n 2 momenttia. Säännöksessä on tarkennettu, että lupapäätös on lähetettävä Suomen ympäristökeskukseen sähköisesti, kuten käytännössä jo pitkälti toimitaan. Jatkossa, kun sähköinen lupajärjestelmä kehittyy, päätöksen lähettämisestä voitaneen luopua, sillä tieto saataneen silloin Suomen ympäristökeskukseenkin suoraan sähköisestä järjestelmästä. Ympäristönsuojeluasetuksen 33 §:n 1 momenttia vastaavat säännökset Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä ovat ympäristönsuojelulain 85 §:ssä, joten niistä ei ole enää tarpeen säätää asetuksessa.

4 luku Ilmoitusmenettelyt

24 § Ilmoituksen sisältö

Säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 24 §:ää.

25 § Ilmoitus pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Säännös päivitetäisiin vastaamaan ympäristönsuojelulain maaperän pilaamiskieltoa koskevan säännöksen (16 §) uudistuneita sanamuotoja ja maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnissa noudatettavan valtioneuvoston asetuksen mukaista riskiperusteista puhdistamista. Muutoin säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 25 §:ää.

26 § Ilmoituksen johdosta annettava päätös

Säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 27 §:ää.

5 luku Valvonta ja seuranta

27 § Ilmoitus rekisteröintiä varten

Säännös vastaa ympäristönsuojeluasetuksen 28 §:ää ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitsemisestä. Sitä ei sovelleta, jos muualla on säädetty asiasta jo kattavasti. Muun muassa polttolaitosten, asfalttiasemien ja energiantuotantolaitosten rekisteröintiasetuksissa on yksityiskohtaiset säännökset ilmoitusten sisällöstä. Asetus jätteiden hyödyntämisestä maanrakentamisessa sisältää samoin vastaavan säännöksen. Sen sijaan orgaanisien liuottimien käyttöä sääntelevässä valtioneuvoston asetuksessa ei ole säännöstä ilmoituksen sisällöstä, jolloin asiaan sovelletaan tätä ympäristönsuojeluasetuksen kohtaa.

Voimassa olevan asetuksen 24 §:n 3 momentti ilmoituksenvaraista toimintaa koskevien muiden lupien ja lausuntojen liittämistä ilmoitukseen voidaan poistaa turhana, sillä vastaava velvollisuus sisältyy ehdotetun säännöksen 1 momentin 4 kohtaan. Ilmoituksen yhteydessä ei ole tarpeen esittää sellaisia viranomaisten lupia, ilmoituksia tai lausuntoja, joilla ei ole kiinnekohtaa toiminnan ympäristövaikutuksiin tai sen rekisteröintiä koskeviin edellytyksiin. Tekstiä tarkennetaan tältä osin.

28 § Valvontasuunnitelma

Pykälässä ovat ympäristönsuojelulain 168 §:n 1 momenttia tarkentavat säännökset valvontasuunnitelman sisällöstä. Säännös on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin 23 artiklan 3 kohdan a—f alakohdian täytäntöön panemiseksi. Pykälän 1 kohdalla toteutetaan direktiivin a ja b alakohdan vaatimus merkittävien ympäristökysymysten yleisarviosta suunnitelmaan kuuluvalla maantieteellisellä alueella. Pykälän 2 kohdalla pannaan täytäntöön direktiivin c alakohdan vaatimus suunnitelmaan kuuluvia laitoksia koskevasta rekisteristä. Kohdat 3 ja 4 kattavat direktiivin d alakohdan vaatimuksen suunnitelmaan sisällytettävistä menettelyistä rutiiniluonteisia ympäristötarkastuksia koskevien ohjelmien laatimiseksi ja 6 kohta direktiivin e alakohdan vaatimuksen muita kuin rutiiniluonteisia ympäristötarkastuksia koskevista menettelyistä. Luettelon 8 kohdan vaatimus kattaa puolestaan löyhästi direktiivin f alakohdan vaatimuksen. Direktiivin kyseisen kohdan mukaan suunnitelmassa on oltava tarvittaessa tietoa eri tarkastusviranomaisten välistä yhteistyötä koskevista säännöksistä. Säännösten luetteloinnin sijaan kohdassa edellytettäisiin, että viranomaiset toisivat esille, mitä mahdollista yhteistyötä he todellisuudessa tekevät valvonnassa.

Luettelon kohdat 5 ja 7 eivät liity direktiivin täytäntöönpanoon. Viidennessä kohdassa asetetaan velvoite selvittää mahdolliseen otantaan tukeutuvan valvonnan perusteita. Sillä toisaalta tuodaan esille otannan käyttämisen mahdollisuus, kun laissa ei ole asiasta nimenomaista säännöstä, toisaalta velvoitetaan ilmoittamaan avoimesti otantamenetelmän perusteet, jos sitä on päätetty ryhtyä käyttämään. Seitsemännen kohdan tietoja voimavaroista tarvitaan puolestaan valvonnan suunnittelussa ja arvioinnissa.

Säännös valvontasuunnitelman sisällöstä koskee muutakin kuin direktiivilaitosten valvonnan suunnittelua. Direktiivissä asetetut vaatimukset suunnittelulle ovat sillä tavalla yleisluonteisia, että ne sopivat myös direktiivilaitoksia pienempien laitosten valvonnan suunnittelun lähtökohdaksi.

29 § Määräaikaistarkastukset ja riskinarviointi

Direktiivilaitosten valvonta on suunniteltava teollisuuspäästödirektiivin 23 artiklassa määrättyjen perusteiden mukaisesti. Laitosvierailujen eli määräaikaistarkastusten tiheys määritetään kyseessä olevien laitosten ympäristöriskien järjestelmällisen arvioinnin perusteella ja laitosvierailujen tiheys eri laitostyyppien osalta sisältyy ympäristötarkastuksia koskeviin ohjelmiin. Direktiivissä nimetyt ympäristöriskien järjestelmällisen arvioinnin perusteet sisältyvät tämän momentin kohtiin 1—3. Direktiivissä sallitaan myös muiden kuin siinä lueteltujen arviointiperusteiden käyttö, sillä ympäristöriskien järjestelmällisen arvioinnin on perustuttava direktiivin mukaan ”vähintään” siinä mainittuihin arviointiperusteisiin.

Direktiivilaitosten tarkastustiheyden määrittelyssä on muistettava ympäristönsuojelulain 168 §:n 3 momentti. Sen mukaan direktiivilaitoksen määräaikaistarkastus on tehtävä toiminnan riskitason mukaisesti vähintään yhden ja enintään kolmen vuoden välein. Tällaisella laitoksella on tehtävä myös kuuden kuukauden kuluessa ylimääräinen tarkastus, jos valvonnassa havaitaan, että laitokselle tässä laissa taikka sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia on huomattavasti rikottu.

Pykälän 4 kohdassa säädetään muun valvonnan huomioon ottamisesta ympäristöriskien arvioinnissa. Vastaavaa kohtaa ei ole teollisuuspäästädirektiivissä. Säännöksen tarkoituksena on saada valvontaviranomaiset pohtimaan, mitä muu valvonta merkitsee riskinarvioinnin ja sitä kautta laitosten tarkastustiheyden ja oman valvonnan laajuuden kannalta. Luvanvaraisiin laitoksiin kuuluu nimittäin toimialoja, kuten eläinsuojat ja kemikaalien käsittely, joiden ympäristövaikutuksia valvovat omilla painotuksillaan myös muut viranomaiset, kuten ELY-keskusten maaseudun ja maatalouden tukien valvonnasta vastaavat yksiköt, kunnaneläinlääkärit, rakennusvalvontaviranomaiset, pelastuslaitokset, Elintarviketurvallisuusvirasto sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Eri lakien mukainen valvonta on voitu järjestää käytännössä myös valvontoja osittain yhdistämällä tai yhteistyössä. Kun valvontaa tehdään yhdistämällä, yhteistyössä tai tietoa vaihtaen, siihen osallistuvien viranomaisten on helppo saada tietoa toistensa valvonnasta ja tietoa voidaan hyödyntää riskinarvioinnissa ja valvonnan kokonaisuuden suunnittelussa. Omaa valvontaa voidaan vähentää siellä, missä valvotaan jo muiden toimesta ja lisätä siellä, missä muuta valvontaa on vähemmän.

Asetuksen säännös riskinarvioinnin perusteista koskisi pakollisena vain valtion valvontaviranomaisia. Kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset voisivat hyödyntää säännöstä suunnitellessaan omaa riskiperusteista valvontaansa, mutta ne voisivat tarvittaessa käyttää myös yksinkertaisempaa riskinarviointia. Esimerkiksi ympäristöasioiden hallintajärjestelmät voitaisiin jättää perusteista pois, jos niillä ei olisi merkitystä kun otetaan huomioon valvottavat kohteet ja niiden luonne. Kunnassa käytetyt riskinarvioinnin perusteet olisi tuotava esille valvontasuunnitelmassa (28 §).

30 § Valvontaohjelma

Säännöksessä tarkennetaan ympäristönsuojelulain uutta 168 §:n 4 momenttia valvontaohjelmasta ja luvan saaneiden ja rekisteröityjen toimintojen suunnitelmallisesta valvonnasta. Siinä kuvataan valvontaohjelman tarkoitus, joka on valvontatoimenpiteiden suunnittelu tulevalle ohjelmakaudelle. Laissa ei ole säädetty ohjelmakaudelle tiettyä mittaa, vaan viranomainen voi päättää asian omista tarpeistaan lähtien. Ohjelmaa laadittaessa on hyvä muistaa, että säännöllisen valvonnan maksut on kytketty ympäristönsuojelulain 205 §:ssä valvontaohjelman olemassaoloon. Jotta valvontatoimenpiteestä voitaisiin periä maksu, sen on oltava suunnitelmallisen valvonnan väline, jonka sisältö ja käyttö on määritelty ohjelmassa. Valtion valvontaviranomaisen on laadittava uuden lain mukainen valvontaohjelma yhdeksän kuukauden kuluessa ja kunnan viranomaisen kolmen vuoden kuluessa ympäristönsuojelulain voimaantulosta (ympäristönsuojelulain 239 §). Ennen ohjelman laatimista valvontamaksuja ei voida kerätä, vaikka niistä olisi säädetty maksuasetuksessa tai taksassa.

Säännöksen lopussa edellytetään edellisen ohjelmakauden toteuman arvioimista. Tietoa tarvitaan ja sitä voidaan hyödyntää muun muassa seuraavien ohjelmakausien suunnittelussa ja valvonnan voimavaroja koskevassa päätöksenteossa.

31 § Direktiivilaitoksen tarkastuksesta laadittava tarkastuskertomus

Säännös direktiivilaitosta koskevan tarkastuskertomuksen sisällöstä on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin 23 artiklan 6 kohdan täsmälliseksi täytäntöönpanemiseksi. Direktiivin mukaan kunkin laitospöytäkirjan jälkeen on laadittava tarkastusraportti, jossa selvitetään olennaisilta osin, noudatetaanko laitoksessa lupaehtoja, ja todetaan, tarvitaanko lisätoimia. Lisäksi siinä edellytetään raportin antamista tiedoksi toiminnanharjoittajalle kahden kuukauden kuluessa laitospöytäkirjasta. Asetuksen säännös on rajattu koskemaan vain direktiivilaitoksia, vaikka siinä olevia käytäntöjä voidaan soveltaa ja sovelletaan yleisesti myös muun toiminnan tarkastuksissa. Hallintolain 39 § ja ympäristönsuojelulain yleiset säännökset ohjaavat tarkastuskertomuksen laatimista riittävästi ja joustavasti muissa tilanteissa.

32 § Direktiivilaitoksen päästöjen vuosiarviointi

Pykälä on uusi ja se on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin 15 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan täytäntöönpanemiseksi. Direktiivin mukaan, jos viranomaisen vahvistaa luvassa muut kuin päätelmien mukaiset päästöraja-arvot sovellettavien arvojen, ajanjaksojen ja viiteolosuhteiden osalta, päästöjen tarkkailun tulokset on arvioitava vähintään kerran vuodessa sen varmistamiseksi, etteivät päästöt normaalien toimintaolosuhteiden vallitessa ole ylittäneet parhaaseen käytettävissä olevaan tekniikkaan liittyviä päästötasoa. Tästä tehtävästä huolehtisi kansallisesti valtion valvontaviranomainen, osana laitoksen muuta säännöllistä valvontaa.

33 § Päätelmien voimaantuloa koskeva tiedottaminen

Pykälässä säädetään viranomaisten velvollisuudesta tiedottaa uusien päätelmien voimaantulosta niille tahoille, joille on tärkeää saada asiasta nopeasti tieto. Ensimmäisessä momentissa säädetään, että Suomen ympäristökeskus, jonka tehtäviin kuuluu seurata parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä (ympäristönsuojelulain 21 §), on velvollinen tiedottamaan uusien päätelmien julkaisemisesta viipymättä valtion ympäristölupa- ja valtion valvontaviranomaisille.

Toisessa momentissa tiedon saanut valtion valvontaviranomainen velvoitetaan tiedottamaan voimaantulosta valvomiensa direktiivilaitosten toiminnanharjoittajille. Tiedottaminen suunnataan laitoksille, joiden pääasiallisen toiminnan päätelmistä on kyse.

Tämä säännös ei poista toiminnanharjoittajan itsenäistä velvollisuutta toimittaa valvontaviranomaiselle ympäristönsuojelulain 80 §:ssä tarkoitettu selvitys luvan ajantasaisuudesta kuuden kuukauden kuluessa päätelmien julkaisemisesta. Vaikka viranomaisten tiedotusvelvollisuus on siis säädetty toiminnanharjoittajien tueksi, tiedon saamatta jääminen ei johda 80 §:n mukaisten velvollisuuksien poistumiseen. Valvontaviranomaisen ilmoitus voi jäädä tahattomasti saamatta, jos esimerkiksi viesti hukkuu matkalla, viranomaisella olevat toiminnanharjoittajan yhteystiedot ovat puutteel-

liset tai jos valvojan käsitys laitoksen pääasiallisesta toiminnasta on eri kuin toiminnanharjoittajan.

34 § Direktiivilaitoksen luvan tarkistamistarpeen arviointia koskevat aikarajat ja tiedottaminen

Pykälässä säädetään ympäristönsuojelulain 80 §:n mukaisesta luvan tarkistamistarpeen arvioinnista. Arviointi tehdään ELY-keskuksessa toiminnanharjoittajan selvityksen ja mahdollisten omien täydentävien selvitysten pohjalta. Toiminnanharjoittajan tilanne ja uusien päätelmien sisältö määräävät käytännössä selvityksen laajuuden ja sisällön. Selvitys voi olla sisällöltään vain lievennystarvetta koskeva lyhyt toteamus ja ilmoitus, että luvan tarkistaminen on tarpeen. Jos hakija harkitsee ja ilmoittaa kantanaan, että nykyinen lupa on ajan tasalla uusiin vaatimuksiin nähden, on asiaa selvitettävä seikkaperäisemmin. Tällöin on selvitettävä kaikki edellä 10 §:ssä mainitut asiat, eli tärkeimpänä olemassa olevan luvan riittävyys päätelmien uusien vaatimusten kannalta. Vain kattavien tietojen avulla valvontaviranomainen pystyy arvioimaan, että luvan tarkistaminen ei ole tarpeen.

Arviointi olisi tehtävä ja määräys annettava mahdollisimman pian, sillä direktiivissä säädetty neljän vuoden määräaika tarkistamismenettelylle on käynnistynyt jo päätelmien julkaisuhetkestä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiinkin menettelyn jättevöittämiseksi kolmen kuukauden määräaika, jonka kuluessa arviointi ja määräys olisi tehtävä. Jos asiakirjojen täydennystarpeet tai käsiteltävien asioiden suuri määrä sitä edellyttävät, aika voisi olla pidempikin. Selvät tapaukset on 2 momentissa säädetyn mukaisesti pyrittävä tunnistamaan ja toimittamaan eteenpäin lupaviranomaiselle mahdollisimman nopeasti, jotta prosessi kokonaisuutena etenisi joutuisasti. Arviointi on tehtävä ja mahdollinen määräys lupahakemuksen jättämiseksi annettava viimeistään vuoden kuluttua tarkistamistarpeen laukaissesta päätelmien julkaisemisesta. Säännös koskisi myös niitä tilanteita, joissa toiminnanharjoittaja olisi laiminlyönyt ilmoituksen tekemisen. Momentin lopussa säädetään arvion päiväämisestä ja perustelemisesta.

Pykälän 3 momentissa säädetään valvonta- ja ympäristölupaviranomaisen yhteistyöstä aikataulujen sopimiseksi ja 4 momentissa tehdyn arvion tallettamisesta ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ja arvion ja määräyksen antamista koskevasta internet-tiedottamisesta. Arvio annetaan lisäksi erikseen tiedoksi toiminnanharjoittajalle, säännökset siitä ovat ympäristönsuojelulain 80 §:n 3 momentissa. Määräys luvan tarkistamiseksi annetaan hallintolain mukaisessa järjestyksessä, hallintolaissa ovat muun muassa säännökset hallintopäätöksen sisällöstä, perustelemisesta ja tiedoksiannosta.

35 § Direktiivilaitoksen luvan muutostarvetta koskeva seuranta ja arviointi

Pykälässä säädetään valvontaviranomaiselle uusi velvoite seurata aktiivisesti direktiivilaitoksen luvan muutostarpeita ja panna tarvittaessa vireille luvan muuttamista koskeva asia. Tämä viranomaisen valvontatehtävää ohjaava ja täsmentävä säännös on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin 21 artiklan täsmälliseksi toimeenpanemiseksi. Artiklan 1 kohdassa säädetään, että toimivaltaisen viranomaisen on tarkistettava kaikki lupaehdot säännöllisesti artiklan 2-5 kohtien mukaisesti. Jos kyseisten kohtien mukaiset perusteet luvan muuttamiselle ovat olemassa, viranomaisen on ryhdyttävä toimiin lupaehtojen ajan tasalle saattamiseksi.

Ympäristönsuojelulaissa edellä mainitut direktiivin 21 artiklan kohdat 3-5 on toteutettu usealla eri säännöksellä. Artiklan 3 kohta, joka koskee luvan tarkistamista, kun laitoksen pääasiallisen toiminnan uudet päätelmät julkaistaan, on toimeenpantu kansallisesti ympäristönsuojelulain 80 ja 81 §:llä. Artiklan 4 kohdan säännökset luvan tarkistamisesta parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittyessä, kun laitosta eivät koske mitkään BAT-päätelmistä, on toimeenpantu ympäristönsuojelulain 89 §:n 1 momentin 3 kohdalla luvan muuttamisesta. Artiklan 5 kohdan säännökset lupaehtojen ”ei-säännönmukaisesta” tarkistamisesta on myös pantu kansallisesti täytäntöön ympäristönsuojelulain 89 §:llä luvan muuttamisesta. Mainittu 5 kohta koskee seuraavia tilanteita: a) laitoksen aiheuttama pilaantuminen on niin merkittävää, että päästöjen raja-arvot on tarkistettava tai uusia raja-arvoja on lisättävä, b) toiminnan turvallisuus vaatii toisenlaisten tekniikkojen käyttöönottoa ja c) se on tarpeen uusien ympäristönlaatunormien noudattamiseksi.

Pykälän 2 momentilla toimeenpannaan direktiivin 21 artiklan 2 kohdan vaatimus siitä, että toimivaltaisen viranomaisen on lupaehtoja tarkistaessaan otettava huomioon kaikki päästöjen tarkkailuista tai tarkastuksista saadut tiedot.

36 § Mikroyrityksen koon arvioiminen

Mikroyritysten valvontamaksuja on kohtuullistettava siten kuin ympäristönsuojelulain 206 §:ssä säädetään. Maksun määräytymisen tarkemmista perusteista säädetään asetuksessa. Yritysten koon määrittelyssä noudatettaisiin pitkälti Euroopan komission suositusta (2003/361/EY) mikroyritysten määritelmästä.

Valvontamaksun kerääminen on itsenäinen, valvonnan varsinaisista tavoitteista riippumaton tehtävä. Maksun suuruus tai sen keräämisen mahdollisuus eivät saa vaikuttaa valvonnan järjestämiseen ja suunnitteluun, sillä valvonta suunnitellaan yksinomaan ympäristö- ja riskiperusteisesti, siten kuin ympäristönsuojelulain 167 ja 168 §:ssä säädetään.

Yrityksen kokoa koskevien tietojen hankkiminen ja ilmoittaminen on toiminnanharjoittajan vastuulla ympäristönsuojelulain 206 §:n 4 momentin mukaisesti. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava yrityksen henkilöstömäärä, tase ja vuosiliikevaihto edelliseltä tai sitä edeltävältä tilikaudelta valvontaviranomaiselle tämän pyynnöstä. Yritys ei toimita viranomaiselle itse kirjanpitoaineistoa tai muita yrityksen asiakirjoja, vaan ainoastaan niistä poimimansa tiedot henkilöstömäärästä, taseesta ja liikevaihdosta suullisesti tai kirjallisesti, siten kuin viranomainen niitä pyytää. Viranomaisen tehtäväksi jää tarkastaa, onko ilmoitettu henkilöstömäärä yli vai alle 10 ja tase ja liikevaihto yli vai alle 2 miljoonaa euroa ja määritellä sen perusteella yrityksen koko.

Mikroyrityksen palveluksessa on oltava vähemmän kuin 10 työntekijää ja sen vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma saa olla enintään 2 miljoonaa euroa. Taloudelliset luvut ovat vaihtoehtoisia niin, että yritys täyttää määritelmän, vaikka toinen luvuista, tase tai liikevaihto, ylittäisikin 2 miljoonan euron rajan. Henkilöstömäärän on kuitenkin aina oltava alle 10, jotta mikroyrityksen määritelmä täyttyy.

Komission suosituksen mukaisesti asetuksessa säädettäisiin, että mikroyrityksen asema menetetään ainoastaan siinä tapauksessa, että määritelmässä olevien lukuarvo-

jen ylitys toistuu kahtena peräkkäisenä tilivuotena. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jos yrityksen koko vaihtelee mikroyrityksen rajan molemmin puolin eri vuosina, asema menetetään vasta, kun yrityksen koko on ylittänyt mikroyrityksen rajan kahtena peräkkäisenä tilikautena. Tämä tuo ennustettavuutta koon määrittelyyn sekä yritykselle että viranomaiselle. Käytännössä mikroyrityksen kriteerit täyttäneen yrityksen tilitietoja ei siten tarvitse tiedustella kuin korkeintaan joka toinen vuosi, kunnes raja jonain tilikautena ylittyy.

Yrityksinä pidettäisiin kaikenlaisia yksiköitä, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa, niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta. Myös aatteelliset yhdistykset, säätiöt, seurakunnat, julkisoikeudelliset yhteisöt ja muun tyyppiset oikeushenkilöt rinnastetaan yrityksiin, kun niiden koko määritellään valvontamaksun suuruuden arvioimiseksi.

Toiminnanharjoittaja on vastuussa tietojen selvittämisestä ja toimittamisesta viranomaiselle. Jos tietoja ei pyynnöstä huolimatta toimiteta, viranomainen voi määrätä maksun ympäristönsuojelulain 206 §:n 4 momentin mukaisesti alentamattomana.

Valvontaviranomaisen on pyydettävä maksun määräämistä varten tarvittavat tiedot toiminnanharjoittajalta, jos sillä ei ole niitä jo ennestään. Tiedot voivat jo olla viranomaisella esimerkiksi aiemmin tehdyn määräaikaistarkastuksen tai muun maksullisen valvontatoimenpiteen maksun määräämisen taustatiedoissa.

37 § Mikroyritys, jonka tilinpäätös, vuosiliikevaihto tai tase ei ole tiedossa

Ammatinharjoittajien ja maatalousyrittäjien kirjanpitovelvollisuutta on helpotettu kirjanpitolainsäädännössä. Suppeampaa kirjanpitoa pitävien toiminnanharjoittajien kirjanpidosta ei löydy suoraan tase tai liikevaihtotietoa. Suppeamman kirjanpidon tai verotusta varten toimitettujen tietojen avulla toiminnanharjoittaja voi kuitenkin selvittää toimintansa koon joissakin tapauksissa. Säännöksessä tarkoitetut tiedot on valittu siten, että ne voidaan poimia suoraan yrityksen kirjanpidosta tai verotusta varten kootuista tiedoista.

Yksityisen ammatinharjoittajan kirjanpitotiedoista on löydettävissä tasetta ja liikevaihtoa lähinnä vastaavat tiedot, joihin asetuksessa viitattaisiin. Sen sijaan maatalousyritysten, joiden tase- ja liikevaihtotietoja ei vaivatta ole löydettävissä ja joiden kohdalla lausunnoissa on esitetty varauksia vaihtoehtoisten tietojen soveltuvuudesta, koon määrittely perustuisi työntekijämäärään.

Niin maatalousyrittäjän kuin ammatinharjoittajankin yrityskoko määrätään tase ja liikevaihtotietojen perusteella, jos tase ja liikevaihto on ilmoitettu yrityksen kirjanpidossa. Esimerkiksi osakeyhtiömuodossa toimivien yritysten on aina tehtävä kirjanpito laajemman velvoitteen mukaisena, jolloin mainitut luvut löytyvät kirjanpidosta. Pienikin yritys voi pitää laajempaa kirjanpitoa vapaaehtoisesti, esimerkiksi kirjanpidon tilitoimistolle ulkoistanut yritys voi noudattaa laajempaa kirjanpitoa.

Säännöksen mukaisten tietojen selvittäminen ja ilmoittaminen on toiminnanharjoittajan vastuulla. Oletuksena on, että yrittäjällä on hallussaan omat tilinpäätös- ja verotustietonsa, joita tutkimalla tarvittavat tiedot löytyvät viranomaisen niitä pyytäessä.

38 § Mikroyrityksen työntekijämäärän laskeminen

Yrityksessä on oltava alle kymmenen henkilöä työssä, jotta se olisi mikroyritys. Tämän henkilömäärän ylittyminen kahtena tilivuotena peräkkäin johtaa mikroyrityksen aseman menettämiseen.

Työntekijöiden määrä perustuisi osa-aikaisten, määräaikaisten ja kokoaikaisten työntekijöiden työajoista laskettuun vuosityöyksikköön, joka ilmaisisi laskennallisen, kyseisessä yrityksessä kokopäiväisesti työskennelleiden työntekijöiden määrän yhden vuoden aikana. Työntekijöitä olisivat paitsi työsopimuslain (55/2001) soveltamisalaan kuuluvat työntekijät, myös yrityksen johtamiseen osallistuvat omistajat ja yrityksestä rahamääräisiä etuja saavat yhtiökumppanit. Oppisopimus- tai muita opiskelijoita, jotka tekevät työharjoittelua opintojensa osana, ei lasketa mukaan työntekijöihin. Työajasta vähennetään äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaat ja muut pitkät työvapaat. Laskentatapa ja työntekijöiksi luettavat tahot perustuvat komission suositukseen. Yrittäjällä on työnantajana velvollisuus pitää kirjaa työntekijöidensä työajoista, joten yrittäjä saisi vuosityöajan laskentaan tarvittavat tiedot osittain tai kokonaan työaikakirjanpidostaan.

Työntekijämäärän laskeminen ja ilmoittaminen pyydettyä on toiminnanharjoittajan vastuulla.

6 luku Erinäiset säännökset

39 § Lupa- ja valvontaviranomaisten yhteistyö, 40 § Asiantuntijaviranomaiset ja -laitokset, 41 § Vesihuoltolaitoksen viemäriin johdettavia päästöjä koskevat yleiset vaatimukset, 42 § Vesihuoltolaitoksen viemäriin johdettavista päästöistä määrääminen ympäristöluvassa

Säännökset vastaavat ympäristönsuojeluasetuksen 33 a (viranomaisten yhteistyö), 32 (asiantuntijaviranomaiset) ja 36—36 a (viemäriin johdettavat päästöt) §:ää. Asetuksen 39 §:ään asiantuntijaviranomaisista ja laitoksista on lisätty uutena Säteilyturvakeskus sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

43 § Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään erikseen tehtävät merkinnät

Pitkäaikaiset, toisen kiinteistön käyttöä rasittavat oikeudet olisi tarpeen viedä omana ryhmänään ympäristönsuojelun tietojärjestelmään siten, että ne olisivat tarvittaessa helposti saatavissa ja löydettävissä. Tieto voi olla tarpeen esimerkiksi kohdekiinteistön omistajanvaihdostilanteissa. Kirjaamistehtävä säädettäisiin valtion valvontaviranomaiselle, jonka lakisääteisenä tehtävänä tarkkailuoikeuden myöntäminen on. Uudistuneessa ympäristönsuojelulaissa oikeuden voi myöntää myös lupaviranomainen ympäristölupa-asian yhteydessä. Tarkkailuoikeutta koskeva tieto on tällöin ympäristölupapäätöksessä, josta tieto olisi poimittavissa tietojärjestelmään.

Tämä säännös ei sisällä velvollisuutta viedä vanhoja, kumotun ympäristönsuojelulain nojalla myönnettyjen tarkkailuoikeuksien tietoja järjestelmään, mutta se olisi silti suotavaa. Tiedot lienevät löydettävissä kohtuullisella vaivalla viranomaisen arkistosta, koska ennen ympäristönsuojelulain uudistamista käyttöoikeuksia myönsi vain valtion valvontaviranomainen omana asiaryhmänään.

44 § Suon luonnontilan muutoksen merkittävyys

Pykälässä säädetään tarkemmin siitä, milloin suon luonnontilan katsotaan olevan ojituksen vuoksi merkittävästi muuttunut ja jolloin turvetuotanto voidaan sijoittaa suolle ympäristönsuojelulain 13 §:n 4 momentin mukaan saman pykälän 1 momentin estämättä. Asetuksen pykälässä määritelty merkittävä luonnontilan muutos vastaa valtioneuvoston 30 päivänä elokuuta 2012 tekemässä periaatepäätöksessä soiden ja turve maiden kestävästä ja vastuullisesta käytöstä ja suojelusta määriteltyä soiden luonnontilaisuusluokittelun luokkia 0—2. Lain 13 §:ää ei siten sovelleta lainkaan luonnontilaisuusasteikon 0—2 luokan soihin ja mitään yhteensopivuusarviota ei tehdä, vaan soveltamispoikkeus on kategorinen.

Ojitus on suon luonnontilan muutoksen merkittävin aiheuttaja, jonka seurauksia ovat muutokset suon vedenpinnan tasossa ja kasvillisuudessa. Nämä muutokset otetaan huomioon arvioitaessa suon luonnontilan muutoksen merkittävyyttä.

Pykälän 1 kohdan mukaan suon luonnontilan muutos on merkittävä, jos suon vesitalous on muuttunut peruuttamattomasti ja suon vedenpinnan taso on alentunut kauttaaltaan. Kasvillisuus on muuttunut kauttaaltaan, muutos on edennyt pitkälle ja sen kehitys voi osassa tapauksista olla edennyt turvekangasvaiheeseen. Pykälän 1 kohdan kuvaus vastaa luonnontilaisuusluokittelussa luokan 0 soita.

Pykälän 2 kohdan mukaan suon luonnontilan muutos on merkittävä, jos suon vesitalous on muuttunut kauttaaltaan, vedenpinnan taso suolla on alentunut kauttaaltaan ja muutokset suon kasvillisuudessa ovat selviä. Tällaisella suolla puuston kasvu on selvästi lisääntynyt ja/tai alue on taimettunut taikka metsittynyt. Kasvillisuusmuutokset voivat kauttaaltaan ojitetuillakin alueilla olla hitaita. Alue voi olla myös jäkälöitynyt tai karhunsammaloitunut vailla merkittävää puustokerrosta. Pykälän 2 kohdan kuvaus vastaa luonnontilaisuusluokittelussa luokan 1 soita.

Pykälän 3 kohdan mukaan suon luonnontilan muutos on merkittävä, jos suolla on ojitettuja ja ojittamattomia osia, ojitus estää hydrologisen yhteyden suon ja sen ympäristön välillä. Lisäksi osalla suon ojittamatonta alaa esiintyy kuivahtamista ja muutoksia suon kasvillisuudessa.

Pykälän 3 kohdan mukaisella merkittävästi muuttuneella suolla suoveden pinta voi olla hivenen alentunut kauempanakin ojista, jos ojat on tehty suon vetisten osien poikki puhkaisemalla laajoja rimpia tai keidassoiden kuljuja taikka allikoita. Keidassoilla ojitus on muuttanut myös reunaluisun ja keskustan vesitaloutta. Suon ennallistamisen tai suolle tulevien pisto-ojien aiheuttamat taikka esimerkiksi penkkateiden patoamat vettymät kuuluvat myös pykälän 3 kohdassa tarkoitettuihin suon vedenpinnan muutoksiin.

Pykälän 3 kohdassa tarkoitettulla suolla tyypillinen kasvistoaines on kärsinyt. Lisäksi varpuisuus voi olla lisääntynyt välipinnoilla tai alueella näkyy merkkejä puuston kasvun lisääntymisestä tai taimettumisesta. Kasvillisuusmuutoksia esiintyy myös osalla suon ojittamatonta alaa. Keidassuon keskiosien muutokset voivat laidetta lukuun ottamatta olla vähäisiä. Pykälän 3 kohta vastaa luonnontilaisuusluokittelussa luokan 2 soita.

45 § Voimaantulo

Pykälässä säädetään asetuksen voimaantulosta ja vanhan ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) kumoamisesta.

Liite 1 Tärkeimmät pilaantumista aiheuttavat aineet päästöjen raja-arvoja asetettaessa

Liite vastaa ympäristönsuojeluasetuksen liitettä 2.

VASTAAVUUSTAULUKKO Asetus ja DIREKTIIVI 2010/75/EU

Taulukossa luetellaan ne teollisuuspäästödirektiivin 80 artiklassa luetellut, kansallisesti täytäntöön pantavat artikkelit, jotka pannetaan osittain tai kokonaan täytäntöön tällä asetuksella.

Täytäntöönpanosäädös	Artikla
3 §:n 3 momentin 1 kohta	15 artiklan 4 kohta
3 §:n 3 momentin 3 kohta	15 artiklan 4 kohta
10 §	21 artiklan 2 kohta
15 §:n 1 momentin 1 kohta	24 artiklan 2 kohdan e alakohta
15 §:n 1 momentin 6 kohta	14 artiklan 1 kohdan h alakohta
19 §	15 artiklan 4 kohta ja 24 artiklan 2 kohta
22 §	21 artiklan 3 kohta
28 §	23 artiklan 3 kohta
29 §	23 artiklan 4 kohta
30 §	23 artiklan 4 kohta
31 §	23 artiklan 6 kohta
32 §	15 artiklan 3 kohdan toinen alakohta
33 §	19 artikla
35 §	21 artiklan 2 kohta